БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯТ ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 14 (9768) | 1962 оной январиин 17, среда | Сэн 2 мүнгэн

ЗЭДЫН, СЭЛЭНГЫН ТҮРҮҮ ХОНИШОД ДИМИТ-ХАНДА ЛУБСАНОВАГАЙ БРИГАДЫНХИДАЙ ҮҮСХЭЛЫЕ ХАЛУУНААР ДЭМЖЭНЭ

Дэрэстэйhээ Алцаг хүрэтэр

Зэдэ Борьёодо мүнөө жэл хүйтэн. Январь hарын янгинама жабар хасар шэмхэнэ. Хэрэггүй hаа, газаашье гарахань бэрхэтэй, теэд мүнөө үедэ тиимэ зон үсөөн ааб даа. «Хүйтэнhөө сошордобол, хүрэжэ үхэхэш» гэлсэдэг тула, эндэхи малшад зориг түгэлдэр, шэнэ жэлдэ шэнэ амжалтын түлөө оролдосотой шангаар тэмсэжэ эхилэнхэй.

Түрүү хонишод байгша ондо ехэ уялгануудые абанхай. 100 хонин бүриhөө 102 хурьга түлжүүлхэ, 480 центнер хониной мяха гүрэндэ тушааха, хонин бүриhөө 3 килограмм ноохо хайшалха гэжэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Чимит-Дамба Жимбеевич Пагбаевай хүтэлбэрилдэг ажахын тоосоото бригадын хонишод шиидэнхэй.

Үдын совхозой (Хори) хонишодой хандалга бэшэгтэй Дэрэстэй, Борьёоhоо эхилээд, Бургалтай, Алцаг хүрэтэрхи хонишод танилсажа, социалис мүрысөөнэй залиршагүй дүлэн бадаржа, СССР-эй Верховно Соведэй hунгалтын үдэрые эрхим амжалтаар угтахые хүсэнэ.

XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хонишод мүнөө жэлдэ 9 мянган хурьга абажа, үхэл гарзагүйгөөр түлжүүлхэ зорилготой. Энэ харюусалгатай хүдэлмэридэ бэлэдхэл hайн. Илангаяа нүхэр И. А. Хохловой даадаг ажахын тоосоото бригада энэ талаар шалгарна. Эндэ түрүүшын 50 хурьган абтаад, кошарно-базова аргаар гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэнэ.

—Манай бригадынхид январь—март hарануудта 1339 хурьга абажа түлжүүлхэ зорилготой. Энэмнай 100 хонин бүриhөө 100 хурьган абтаhан болоно. Тиихэдэ бидэ хонин бүриhөө 3,1 килограмм ноохо хайшалхабди. Уялганууднай ехэ, хэлэhэндээ хүрэхын тула бүхы хүсөө элсүүлхэбди,—гэжэ И. А. Хохлов артелиингээ хонишодой суглаан дээрэ мэдүүлээд, хориинхидай уряае халуунаар дэмжээ.

Нээрээшье эдэнэр уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ бүхы арга боломжотой. Отаранууд дээрэ 700 центнер үбhэн, 600 центнер зелёнко, 700 центнер hолоомо болон бусад тэжээл бии. Эхэ хонидойнь хүсэ тамир hайн, байрануудынь дулаан, сэбэр.

Залуу коммунист П. М. Вершининэй хүтэлбэрилдэг бригадын ажал хэрэгыень магтамаар. Тэдэнэр 100 хонин бүриhөө 100 хурьга абаха уялгатай, тиигэжэ 1476 хурьган түлжүүлэгдэхэ юм. Шэнэ түлые кошарно-базова аргаар түлжүүлхэ хаамагууд дүүрэн хүрэхөөр бэлдээтэй, бусадшье хэрэгсэлнүүд бии. Тэжээлынь элбэг.

Дэрэстэйн хонишод дэлгэрhэн мүрысөөндэ баhал оролсожо, эдеэ хоолой зүйлые элбэг дэлбэг болгохо хэрэгтэ хубитаяа оруулха байhанаа мэдүүлнэд. Аймагтаа суурхаhан хонишон Ц.-Д. Балданов долоон жэлэй 4-дэхи жэлдэ отарынгаа эхэ хонин бүриhөө хурьга абаха байhанаа мэдүүлнэ. Хонишод Ц. Балданова, Ц-Д. Цынгунова гэгшэд тус тустаа 50—50 хурьга абаад, hайнаар түлжүүлжэ байнхай. Мүн В. Цынгунов, Д-Х. Цыбиков гэгшэд түрүү хонишодhоо гээгдэхэгүй хүсэлтэйнүүд.

Хориин хонишодой уряалые «Дружба» колхозойхид баhал халуунаар хүлеэн абаа. Энэ артелиин хонишод байгша ондо 11 мянган хурьга абаха юм. Диилэнхи отара, бригадануудынь ехэ уялганиуудтай. 1-дэхи отделениин нүхэр В. Г. Морозовой бригадынхид 100-hаа 100 хурьга, хонин бүриhөө 3 килограмм ноохо хайшалха түсэбтэй. Бригадынхид январь hарын түрүүшын хахадта 300 гаран хурьгадые абажа, гарзагүйгөөр түлжүүлнэ.

Тингэбэшье Цагаатай, Үшөөтэйн хонишод, Бургалтай, борьёогойхид өөhэдынгөө hанамжые үшөө дуулгаагүй байhаар.

Б. Чагдуров,
аймагай газетын хүдэлмэрилэгшэ.

Сэлэнгын совхозой ажахын тоосоондо ороhон Б-Ц. Буянтуевай бригадын хонишод шэнэ түл абалгаяа эмхитэйгээр захалба. Үбhэ, тэжээлээр хангагдаhан, силос эдижэ байhан хонид тарган, түл түрсэнь hайн Энэ жэлдэ бригадын хонишод хонин бүриhөө хурьга түлжүүлхэ уялга абаад, Хориин аймагай Үдын совхозой Димит-Ханда Лубсановагай бригадын хонишодой үүсхэлые дэмжэбэ.

— Ажахын тоосоондо ороhоор жэл тухай болообди. Энэ үедэ бидэнэр хамаг ажалаа өөhэдынгөө хүсөөр бүтээжэ, үбhэ тэжээл хонидтоо хүсэд хүрэхөөр бэлдэжэ, энэ жэлэйнгээ үбэлжэлгые хэзээ хэзээнэйхиhээ эмхитэйгээр үнгэргэжэ байнабди.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: энэ бригадын эрхим хонишон Д. Н. Буянтуева.

Э. БУЕРАЧНЫН фото.

Халуун хаhа эхилээ

Түл абалгын хаhа эхилбэ. Энэ хүдэлмэриие эмхитэйгээр ябуулжа, үбэлэй сагта нэгэшье хурьга гарзада оруулангүйгөөр түлжүүлхэ зорилго Зэдын «Коммунизм» колхозой хонишод табинхай.

Нэгэдэхи отделениин Жаргалантын гол дээрэ байрладаг Дугар Цыреновэй даадаг отарынхид үнгэрhэн жэлэй август hарада эхэ хонидоо бултыень искусственна аргаар үрэжүүлээ hэн. Тиигээд мүнөө шэнэ түлнүүдые абажа захалаа. Январиин 8-hаа хойшо 3—4 хоногто жараад хонин хурьгалаа. Абтаhан хурьгадынь дорюун.

Мүн Инзагата гэжэ газарта байдаг Бальжинима Цыденовэй даадаг отарын эхэ хонид хурьгалжа, түрүүшын 40—50 түл абтаад байнхай.

Түл абалгые эмхитэйгээр угтахын тулада хонишод ехэ хүдэлмэри хэhэн байгаа. Бүри халуун намарhаа эхилжэ хото хорёонуудаа заhабарилhан, үбhэ тэжээлээ зөөжэ абаhан юм. Зундаа, намартаа хонидынь hайнаар адуулагдажа, таргалhандаа үбэлжэлгын үедэ дорюунаар ондо орожо байна.

Хурьгалжа байhан эхэ хонидынь талха тариянай зүйл, минеральна тэжээлээр хангагданхай, тусхай гүримэй ёhoop эдеэлүүлэгдэнэ. Нарай хурьгад түрүүшын үдэрнүүдтэ эхэнүүдтэеэ суугаа байлгагдаад, бүлэг бүлэгөөрөө таhалагдана.

— Үбэлжэлгын үедэ хонидоо hайнаар харууhалжа, нэгэшье хурьга гарзада оруулангүйгөөр түлжүүлхэбди,— гэжэ инзагатынхид мэдүүлнэ.

Байгша оной түрүүшын гурбан hарада тус колхозойхид 5600 хурьга абаха түсэбтэй. Түүхэтэ XXII съездын шиидхэбэринүүдээр зоригжоhон эндэхи хонишод СССР-эй Верховно Соведэй hунгалтые угтуулан социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, абаhан уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлхэ бэзэ гэжэ найдагдана.

Д. Цыремпилов,
хүдөө бэшэгшэ.

УРЯАЕЫТНАЙ ДУУЛААБДИ, ДИМИТ-ХАНДА!

Хонишодой ажалда эгээл харюусалгатай саг—түл абалгын үе ерэбэ. Хориин Үдын совхозой Димит-Ханда Лубсановагай бригадынхид байгша ондо хонин бүриhөө хурьга түлжүүлхэ гээшэ хонишодой тангариг гэжэ тон зүб бэшэнэ. Энэ үүсхэлыень манай бригадын гэшүүд халуунаар дэмжэнэ.

Үнгэрэгшэ намар би республикынгаа түрүүшүүлтэй Сибириин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөндэ Новосибирск хото ошожо ерээ hэм. Тэндэ нүхэр Никита Сергеевич Хрущевой үгэ хэлэхые шагнажа, хаража ерэhэндээ мүнөө хүрэтэр баяртай, омогтой ябадагби.

Хонин бүриhөө хурьга абаха, нэгэшье түл гарзада оруулхагүй гэhэн социалис мүрысөөндэ бидэнэр жагсанабди. Манай бригада 670 эхэ хони харууhалдаг. Хамтадаа гурбан хүн хүдэлдэгбди. Зун, намартаа отарынгаа хонидто үбhэ, зелёнко, hолоомо шадал соогоо бэлэдхэжэ абаа hэмди. Үбhэ, тэжээлээ гамтайгаар гаргашалжа, саhанай хэды ехэ байгаашье hаа, тэрэниие этэржэ байгаад лэ хонидоо үдэр бүри адуулнабди. Түл абалгын үедэ хэрэглэхэ үбhэ, тэжээл бии, хонидоймнайшье хүшэ тамир бараг hайн. Хонидоо хурьгалуулха байра дулаалагданхай, арюун сэбэр болгогдонхой, хаамагууд, хобоо кормушка бэлдэгдэнхэй.

Отарымнай хонид бүхыдөө январь, февраль hарануудта хурьгалжа дүүрэхэ юм. Мүнөө түрүүшын арбаад хурьган абтаад байна.

Хурьгалха хонидтоо нарhанай шэлбүүhэ хаяжа эдюулдэг заншалтайбди. Мүн минеральна тэжээл, дабhан таhардаггүй.

Байгша ондо түл hайнаар абахынгаа хажуугаар **хонин бүриhөө адагынь 3,2 килограмм ноохо хайшалха зорилготойбди.** Мүн отарынгаа хонидто хүрэхөөр үбhэ, тэжээл бэлэдхэжэ абахаар хараалнабди. Урдаа табиhан эдэ зорилгонуудаа амжалтатайгаар бэелүүлхэ арга боломжонууд бии. Бригададамнай бүхыдөө найдамтай бэрхэ' хонишод хүдэлдэг. Би өөрөө хорёод жэлдэ мал ажал дээрэ хүдэлжэ ябанаб. Бадма Нимаева баhал дүй дүршэл ехэтэй.

hаяанай манай колхоздо жэжэ бригадануудые томодхожо, тусхай узелнүүдые эмхидхэжэ байнхай. Эндэмнай бүхыдөө хонишодой бригадануудhаа тиимэ 5—6 узел бии болгогдожо байна. Эдэ хэмжээ-ябуулганууд зохистой гэжэ hанагдана. Юуб гэхэдэ, хэдэн жэжэ бригаданууд хамтараад, үбhэ, тэжээлээ бэлдэхэдэ, силос дарахада тааруу боложо үгэхэнь элитэ.

Бидэ ажахын тоосоондо оронхойбди. Саашадаашье ажалайнгаа эмхидхэлые улам гүримшуулжа, химда сэнтэй ноохо, хониной мяха абахын түлөө бүхы шадабари, хүсөөрөө оролдохобди.

Д-Ж. ЧИМИТОВА,
Сэлэнгын Тельманай нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон.

ЭХИР ХУРЬГАД

ГУСИНООЗЕРСК. Сэлэнгын XX партъездын нэрэмжэтэ колхозой ажахын тоосоондо ороhон Лхамажап Нохойшкуевай даадаг бригала 998 эхэ хони харууhалдаг юм. Эндэ долоон хүн ажаллана. Тэдэнэр үнгэрhэн жэлдэ 1500 центнер үбhэ, 1300 центнер ногоон hолоомо бэлдэhэн байгаа. Үбhэ, тэжээл элбэгээр бэлдэhэнэйнгээ ашаар хонидоо тобир тарган үбэлжүүлжэ, абаhан хурьгадаа гарзада оруулангүйгөөр түлжүүлнэ.

Мүнөө хорёод хурьгатай болоо. Гурбан хонин эхир хурьгадые түрэбэ.

— СССР-эй Верховно Соведэй hунгалтые угтуулан дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсахабди. Хориин Үдын совхозой хонишон Д-Х. Лубсановагай даадаг бригадын хандаhан бэшэгтэй танилсажа байхадаа үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ, 100 эхэ хонин бүриhөө 100 хурьга абажа түлжүүлхээр шиидэбэбди,—гэжэ хонишод мэдүүлнэ.

Ц. Бабушеев.

...РАДАЙ ИНТЕЛЛИГЕНЦИИН ШУХАЛА ҮҮРГЭ

...гүн дундаhаа ургажа ...най интеллигенци орон ...ргэн далайсатайгаар ... байгуулхын түлөө бү... ...ай тэмсэлдэ айхабтар ...эр хабаадана. Совет ...циин таhаршагүй нэгэ ...hөн манай распубли... интеллигенци ажахын, ... байгуулалтын элдэб ...та ажалладаг. Эндэ... ...ленностьдо хоёр мян... ... инженернүүд, хүдөө ...оёр мянгаад агроном, ... ба ветеринарна врачууд ...ина.

...ной соёл болбосоролыа ...хэ, тэдэнэй элүүр энхэ ... улам hайжаруулха хэ... ...ай интеллигенциин хү... ...үүлэгдэнэ бшуу. Республ... ажалшадай элүүрые ...үргаануудта 4450 га... ...мнежэ хүдэлмэрилэгшэд, ... гэгээрэлэй эмхинүүдтэ ...шанар хүдэлдэг. Энэм... ...ай ехэ хүсэн ха юм.

... интеллигенци өөhэдын... ... тушаалhаа гадна, ажал... ...мунис ёhoop хүмүү... ...хүн зоной дунда ниитэ... ...нэ хүдэлмэри эрхилхэ ...хэ үүргэ дүүргэхэ уял...

...дэ городой, Кяхтын, Му... ...ай, Хориин ба бусад ...ай интеллигенциин ...түлөөлэгшэд ажалшадые ... үзэл сурталаар хүмүү... хүн зоной дунда ойлгуу... хүдэлмэри ябуулха хэ... ...эд эдэбхитэйгээр хабаа... Гэхэ зуура, дурсагдаhан ...айшье, мүн Улан-Удэ го... ...хон багшанар, медицин... ...лмэрилэгшэд, инженер ...хнигууд, хүдөө ажахын ...тэд хүн зоной дунда ...даг соёл сурталай хү... ...э ёhотой hайнаар хабаа... ...үй. Бурядай зарим министарствонүүдэй, илангаяа барилгын эмхи зургаануудай партийна организацинууд КПСС-эй XXII с'ездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые тайлбарилан нэбтэрүүлхэ, коммунис байгуулалтын тодорхой зорилгонуудые шиидхэхынь тула ажалшадые элсүүлхэ ябадалда интеллигенциие үшөөл hулаар хабаадуулна. Зарим эрдэмтэд, литература болон искусствын хэдэ хэдэн ажал-ябуулагшад, зарим инженерно-техническэ, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд даабарита ажалаа хараад, ниитын хүдэлмэридэ, арад зониие коммунис ёhoop хүмүүжүүлгэдэ биратай хабаадалсадаггүй, ажалшадай үмэнэ лекци, элидхэл хэдэггүй байна гэжэ КПСС-эй Улан-Удын Советскэ райкомой hаяын пленум дээрэ элирээ.

Ажалшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулхаhаа байтагай, өөhэдөө газетэ, журналшье захижа уншадаггүй, архи тамхи намнадаг, ниитын журам эбдэдэг, hамуу залихай ябадал гаргадаг ушар зарим интеллигентнэрэй зүгhөө үзэгдэнэ. Партийна, профсоюзай, комсомолой, мүн бусадшье ниитын организацинууд иимэ баримтануудтай эрид хатуугаар тэмсэхэ, совет интеллигенциин моральна талаараа арюун сэбэр байха ябадал түйлаха уялгатай.

Тэрэшэлэн интеллигенциин политическэ эрдэм болбосоролые эрид дээшэлүүлхэ, марксизм-ленинизмын hургаалые тэдээндэ саг үргэлжэ шудалуулха асуудал партийна организацинуудай гол анхаралда байха зэргэтэй.

Партийна комитедүүд интеллигенциин дунда ябуулха хүдэлмэриингөө онол аргые хододоо шэнжэлэн үзэжэ байха, тэдэнэй эрхилдэг суртал бодолой хүдэлмэриие бодото ажабайдалтай нягта холбоотой болгохо зорилготой.

Тиихэ зуураа олониитые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ интеллигенциие өөhэдынь hайн дураар хабаадуулха шухала. Энэ талаар хото, хүдөөдэ горьтой юумэ хэгдэжэ эхилээ. Жэшээнь, педагогикын эрдэм шудалха арадай университет олониитын үүсхэлээр Улан-Удын багшанарай институдай дэргэдэ нээгдэжэ, тэрээндэ городой 330 багшанар hуралсажа байнхай. Мүн тус институдай дэргэдэ өөhэдынь үүсхэлээр политическэ гэгээрэлэй кабинет эмхидхэгдээд, 20 гаран партийна организацида туhаламжа үзүүлнэ.

Мүн Улан-Удын хүдөө ажахын институдай багшанар өөhэдынгөө үүсхэлээр ажалшадай дунда нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулна. Хүдөө ажахын эрдэм шудалха арадай университедүүдые Мухаршэбэр, Иволга тосхонуудта эмхидхээ. Эдэ университедүүдтэ колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, түрүү хүдэлмэришэд болон колхознигууд hуралсана. Хүдөө ажахын эрдэм шудалха Мухаршэбэрэй университедэй 19 hурагшад аймагайнгаа колхоз, совхозуудай түрүү дүй дүршэлые согсолжо, шэнжэлхы зохёолнуудые бэшээд, номой хэблэлээр толилуулаа.

Ямаршье аймагые абаад үзэхэдэ, интеллигенциин олонхи түлөөлэгшэд мүнөө пропагандист, агитаторнууд болонхой ажаллажа байна. Энэншье ойлгосотой. Иимэ хүндэтэ хэрэг интеллигенцидэ даалгагдаагүй hаа, ондоо хэндэ даалгагдаха гээшэб. Гэхэтэй хамта, СССР-эй Верховно Соведэй hунгалтада бэлэдхэл хаа хаанагүй эхилбэ. КПСС-эй XXII съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые, совет hунгуулиин дүримые, буржуазна демократи гэдэгhээ совет социалис демократиин жэшээлэшэгүй булюу hайн байhые бодото баримтанууд дээрэhээ hунгагшадта hайса ойлгуулха хүндэтэ зорилго манай интеллигенциин урда табигдана.

Тиихэтэй хамта hунгагшадай культурна эрилтые хангаха, соёл культурын эмхи зургаануудай (соёлой байшангууд, клубууд, улаан булангууд болон культбазануудай) ажал-ябуулгые нютагуудтахи партийна организацинуудай зүгhөө hайнаар тодорхойлхо, хаана ямар агитпункт нэмэжэ нээхэ, хэзээ ямар лекци, элидхэл интеллигентнэртэ уншуулха байhанаа эртээнhээ хараалха шухала.

Мунхаг харанхы үзэл бодолтой, шажан мүргэлтэй, хүн зоной ухаан бодолдохи капитализмын хорото үлэгдэлнүүдтэй эрид шууд тэмсэхэ асуудал ажалшадай дунда манай интеллигенциин ябуулха хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэнь элитэ hуури эзэлхэ болоно. Мүн партийна организацинууд хүн зоной дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эмхидхэхэдээ, ажалда хойрог муугаар хандадаг, залхуу тунай хүнүүдые балшыса элирүүлхэ, тиимэ баримтануудые эсэслэн усадхаха хэмжээ абахань шухала. Юуб гэхэдэ, коммунизмын материально-техническэ база байгуулхын түлөө тэмсэхэтэеэ хамта, хуушанай муу хог үлэгдэлнүүдhээ хахасаhан, шэнэ, коммунис шанартай хүнүүдые хүмүүжүүлхэ зорилго табигдана бшуу.

Коммунис суртал хүн зоной дунда нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ бүхы хүдэлмэримнай КПСС-эй XXII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ сүм зорюулагдаха ёhотой.

...СР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

...Национальностьнуудай Соведые hунгаха РСФСР-эй hунгуулиин комиссиие батлаха тухай

...эй Верховно Совед... ...а дүримэй» 39-дэхи, ...1-дэхи статьянуудай ... Национальностьнуу... ...тэ hунгаха РСФСР... ...улиин комиссиин бү... ...иитын организаци... ...жалшадай бүлгэмүү... түлөөлэгшэдhөө ба...

...лиин комиссиин тү... ... **Прохоров** Василий ... — Профессиональна ...й Бүхэсоюзна Цент... ...оведhээ.

...лиин комиссиин тү... ...н орлогшо **Журав...** ...арина Ильинична— ...лай Бүхэсоюзна Ле... Коммунистическэ

...лиин комиссиин сек... ...**олехин** Михаил Ар... —Соёл культурын ...лэгшэдэй профес... ... союзhаа.

...лиин комиссиин гэ...

...**ов** Семен Степано... Москвагай гүрэнэй ... подшипникова заво... ...лмэришэдэй, инже... ...ническэ хүдэлмэри... ... алба хаагшадай ...

...**това** Тутама Маго... — Чечено-Ингушын ... Урус-Мартановска ... больницын коллекти... ...өө;

...**в** Амир Ганеевич — ...дой Шэнэ Уфимска ...анаржуулдаг заводой ...ишэдэй, инженерно... ...кэ хүдэлмэрилэгшэ... ...а хаагшадай зүгhөө;

...**ева** Вера Петровна ...мирска областиин ... районой Лакинай ...тэ ээрэлгэ-нэхэлгын ... хүдэлмэришэдэй, ...но-техническэ хүдэл... ...эдэй, алба хаагша... ...өө;

...**ов** Давид Иванович ...оярска хизаарай Хахассиин областной коммунистическэ организациин зүгhөө;

Потрихайлов Николай Андреевич —Волгоградска тракторна заводой хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, алба хаагшадай зүгhөө;

Сапунов Петр Егорович — Орловско областиин Дмитровско районой «Красное знамя» колхозой гэшүүдэй зүгhөө;

Слепова Мария Петровна—Саранск городой зургаадахи дунда hургуулиин хүдэлмэрилэгшэдэй коллективэй зүгhөө;

Смирнов Василий Сергеевич — Ленинградай политехническэ институдай студентнүүдэй, профессорнүүдэй, багшанарай зүгhөө;

Соболев Леонид Сергеевич — РСФСР-эй уран зохёолшодой союзhаа;

Тарчоков Камбулат Кицуевич — Кабардино-Балкариин АССР-эй Лескенскэ районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй зүгhөө;

Тутаев Мунбвар Закирович —Татариин областной коммунистическэ организациин зүгhөө;

Холодилов Николай Кирович — Свердловско областиин Доодо-Тагилиин металлургическа комбинадай хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, алба хаагшадай зүгhөө;

Чеканова Нина Игнатьевна — Алтайн хүдөө ажахын институдай hуралсалай-туршалгын ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй коллективэй зүгhөө;

Шатилов Сергей Савельевич — Армида, авиацида, флодто туhалха hайн дуранай бүхэсоюзна бүлгэмэй Центральна Комитедэй зүгhөө;

Юндунов Насаг Иролтуевич — Читын областиин Агын Бурядай окружной коммунистическэ организациин зүгhөө.

...эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ОРГАНОВ.

...СР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь С. ОРЛОВ.

...а, 1962 оной январиин 15.

Герман Титов Одессын морягуудта айлшалаа

ОДЕССА, январиин 15. (ТАСС). Индонезиhээ hаяхан бусажа ерэhэн летчик-космонавт Г. С. Титов «Физик Вавилов» гэжэ пароходой морягуудтай үсэрэлдэр уулзаба.

Тэндэхи экипаж нүхэр Титовые халуунаар угтаа. Аргагүй hайн корабль байна гээд Герман Титов омогорхон хэлэбэ. Мүн морягуудай ажалда амжалтануудые түйлахыень, hайн hайханаар тамаран ябахыень тэрэ хүсөө.

Герман Титовой ерэжэ уулзаhанайнь түлөө кораблиин капитан баяр хүргөөд, тэрээндэ дурасхаалта бэлэг бариба.

...АРПАТСКА ОБЛАСТЬ. **Иршавска районой «За нове ... колхозой эрхим кукурузашан, Социалис Ажалай Герой ...Петра орон доторнай алдаршанхай. Өөрынгөө баян дүршэл ...риие шабинартаа тэрэ дамжуулан үгэдэг. Мукачевскэ райо...ьнидка совхозой кукурузашад — звеное даагшад тэрээндэ ...айлшалжа байна. Кукурузые шэнэ ёhoop харууhалан ур...арга айлшадтаа Ю. Петра заажа байна.**

ТАСС-эй фотохронико.

КОММУНИС ШЭНЖЭ ШАНАР

ХҮМҮҮЖҮҮЛХЫ ҮҮРГЫЕНЬ УЛАМ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

ҮЙЛЭДБЭРИИН мастер нэн түрүүн түсэбөө дүүргэхын түлөө тэмсэхэ уялгатай, хүмүүжүүлхы хүдэлмэрине партийна организаци, соёлой хүдэлмэрилэгшэд ябуулха бэшэ гү гэдэг һанал бодол тон буруу гэжэ хэлэмээр. Үйлэдбэриин мастерай ямар ехэ хүмүүжүүлхы хүдэлмэри ябуулдаг тухай нэгэ жэшээ харуулая.

Паровозо-вагонно заводой механо-хабсаргалгын цехын участогуудай мастер нүхэд Тимофеев, Прокопьев гэгшэдые завод соогоо ехэ хүндэлдэг юм. Эдэнэр эмхидхэлэй, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулхадаа, үйлэдбэриингөө даабари дүүргэхынь тулада бүхы хүнүүдые эмхидхэн зоригжуулха, хүн бүхэнэй бэлиг шадабарине гаргуулха гэжэ оролдодог байна.

Мастер нүхэр Прокопьев үйлэдбэри дээрэ үнинэй хүдэлдэг, олон юумэ хараһан, үзэһэн, дүршэл ехэтэй хүнүүдэй нэгэн юм. Нэгэл газартаа хүдэлдэг хүнүүдые коллектив болон нэгэдэнхэй гэжэ хэлэхын аргагүй гээд өөрынгөө дүй дүршэл дээрэһээ ойлгоһон байна. Хамта, нэгэ газарта хүдэлхэһөө гадна, коллектив боложо нэгэдэн нүхэрлэхын тулада үшөө ондоо эрилтэ хэрэгтэй. Нүхэр Прокопьевой хүтэлбэрилдэг участогта 32 хүн хүдэлнэ. Эдэнэр бултадаа һурадаг. 6-ниинь уралан нарижуулагшад, 10-ниинь эрхим шанартай продукци гаргадаг тэмдэгтэй. Эдэнэрэй олониинь арадай дружинын гэшүүд, уран һайханай кружогто хабаададаг. Эндэ ажалладаг хүн бүхэн бултадаа газетэ, журнал захижа уншадаг. Энэ участогайхидай эрдэм һуралсалда дуратай болоһониинь, шадабари мэдэрэлээ дээшэлүүлхын түлөө оролдодогынь ойлгосотой. Юуб гэхэдэ, мастерай оролдолго, хүсэлэлгын ашаар эдэнэр урагшаа һанаатай болоо бшуу. Хүдэлмэришэдэй мэргэжэлые улам нарижуулха, тиигээд ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ гэжэ мастер ходо оролдожо байдаг. Шэнэ мэргэжэл шудалхын тулада эндэ онсо ехэ оролдолго гаргадаг байна. Бэе бэедээ туһалдаг гуримтай. Харуулдааша Гаврилов нүхэдэйнгөө туһаламжаар токариин мэргэжэлтэй болоо. Залуу хүдэлмэришэн Волынский гэгшэдэ мүн лэ туһалалсаа юм. Мүнөө энэ нүхэр коммунис ажалай нэрэ зэргын түлөө тэмсэжэ байнхай.

Түрэһэн үдэртэнь нүхэрөө амаршалха ехэ түбэгтэй хэрэг бэшэ гэжэ һанамаар. Теэд энэншье ехэ удхашанартай байна бшуу. Бэе бэедээ анхаралтайгаар хандаһанай гэршэ болоно. Мастер, бригадын гэшүүд бултадаа тус бүриингөө түрэһэн үдэрые мэдэдэг, тэрэнэйнь хүсэхэдэ нүхэрэй ёһоор амаршалдаг гуримтай. Энэ коллективэйхид хэмнай ямар байдал, һуудалтайб гэжэ дууһан мэдэдэг. Коллективэйнь гэшүүн—токарь Германов бэрхэтэй байдалда ороһон байгаа. Тиигэһыень мэдэхэдээ туһаламжа үзүүлһэн, заводойнгоо хүтэлбэрилэгшэдтэ хандажа туһалуулһан юм. «Нүхэдэйнгөө һанаа үнөөгөө зобожо, туһа хүргэһэндэнь ехээр баярлааб. Нүхэдэйнгөө, коллективэйнгээ анхаралтайгаар хандаһанда юуншье ехээр сэдьхэлээ хүдэлөө» гэжэ нүхэр Германов хөөрэнэ.

Мастер нүхэр Прокопьев хүдэлмэришэдтэеэ элдэб асуудалаар ходо хөөрэлдэдэг заншалтай. Партиин XXII съездын материалнуудые шудалха хэрэгтэ эдэнэр ехээр һаналаа табина. Нүхэр Прокопьев хүн бүхэн ямараар ажаһуунаб, юу уншанаб гэхэ мэтээр хуу мэдэжэ байдаг юм. Энэ коллектив кино, театрта хамтаараа ошожо заншанхай. Иигэжэ хүдэлхэдөө, ажаһуухадаа коммунис ёһоной коллектив боложо, нягтаар нэгэдэнэ бшуу. Эдэнэрэй ажалыншье урагшатай, урим журамыншье һайн. Эдэнэй хэнииншье буруу ябадал гаргадаггүй. Мастер нүхэр Прокопьевой хүтэлбэрилдэг участок социалис уялгаяа үлүүлэн дүүргэнэ, голодоһо гаргадаггүй. Мүнөө эдэнэр коммунис ажалай нэрэ зэргын түлөө тэмсэжэ байнхай. Паровозо-вагонно заводто иимэ жэшээ олон.

ХҮНҮҮДЫЕ хүмүүжүүлхэ гээшэ түрүүшын ээлжээнэй зорилго, үйлэдбэридөө амжалта туйлаха гол арга нүхэсэл болоно гэжэ эдэ баримтанууд гэршэлэн харуулна. Эгээл тиимэһээ заводой партийна комитет мастернуудаар, тэдэнээр дамжуулан хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха гэжэ оролдодог байна. Үйлэдбэриин мастернуудай эрдэм мэргэжэлые дээшэлүүлхэ, түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табидаг юм. «Мастерай үдэр» хүмүүжүүлхы ехэ удхашанартай байһанаа харуулба. Урид зохёогдоһон түсэбэй ёһоор «Мастерай үдэрые» һара бүхэндэ үнгэргэгдэдэг гуримтай. Иимэ үдэрэй болоходо, олон янзын темээр лекци уншагдахаһаа гадна, ажал эмхидхэдэг, хүмүүжүүлхы хүдэлмэри ябуулдаг дүй дүршэл тухайдаа мастернууд хөөрэдэг юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ болоһон иимэ үдэрнүүдтэ политикын, теориин асуудалнуудаар лекци уншагдаһан байгаа. Мүн литература, искусствын темэтэй лекцинүүд хэгдээ. Иимэ һуралсалда заводой хүтэлбэрилэгшэд хабаадалсадаг, лекци, элидхэл хэдэг юм. Заводой начальник нүхэр Павленко, парткомой секретарь нүхэр Асеев, главна инженерэй орлогшо нүхэр Елгин болон бусад лекци уншаа.

Долоон хоног бүри зарлагдадаг мастернуудай, цехүүд, таһагуудай начальнигуудай зүблөөн дээрэ ажахын асуудалнуудые хэлсэхэһээ гадна, хүмүүжүүлхы хүдэлмэриин ямараар ябуулагдаһан тухайда мастернууд элидхэдэг гуримтай болоо. Иимэ хөөрэлдөөнэй үедэ бүхы һайн, муу талань булта элирэн харагдаха, ямар хэмжээ абахаар бэ гэжэ тодорхо байна.

Заводой партийна комитедэй түсэбэй ёһоор, мастер бүхэн ямар нэгэн үдэр коллективтээ нийтын хэмжээ-ябуулга эмхидхэдэг болонхой. Цехүүдэй партийна суглаан дээрэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэри тухай зүбшэн хэлсэдэг, мастерай үүргэ тушаа хэлсэдэг юм.

Ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ мастернуудай үүргые дээшэлүүлхэ зорилгоор заводой партийна комитедэй ябуулдаг хүдэлмэриинь дүй дүршэл һонирхолтой, бусадай анхарал хандуулмаар байна. КПСС-эй Железнодорожно райком эндэ һая иимэ асуудал пленум дээрээ зүбшэн хэлсэбэ. Мастернуудые ёһотой хүмүүжүүлэгшэ, эмхидхэлшэ болгохо гээшэ угаа шухала удха шанартай.

А. Новоселов,
КПСС-эй Улан-Удын горкомой эмхидхэлэй таһагые даагшын орлогшо.

СЭГНЭЛТЭНЬ ҺАЙН

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институтда үбэлэй шалгалта эхилжэ, студентнүүдэй дунда хүлгөө, шууяатай. Эндэ заочноор һурагшад хэдэ хэдэн предмедүүдээр шалгалтаяа үгэжэ дүүргээ. Эдэнэрэй удаа үдэшын факультедүүдтэ һуралсагшад түрүүшынгээ шалгалтануудые барижа эхилбэ. Жэшээнь, хэлэ бэшэгэй факультедтэ һурагшад—5-дахи курсын студентнүүд дунда һургуулида ород хэлэ зааха методикоор түрүүшынгээ шалгалта үгөө.

—Студент бүхэн городой һургуулинуудта хоёр жэлэй туршада гараһан практикынгаа дүршэл зүбөөр хэрэглэжэ, зүб харюунуудые үгөө,—гэжэ ород хэлэнэй методикын багша А. А. Арская хөөрэнэ.

Иээрээшье студентнүүдэй харюу шагнажа һууходо, шалгалтадаа яһала һайнаар бэлдэжэ ерэһыень гэршэлнэ. Улан-Удын механизированна шэлэй, «Электромашина» заводуудай парткомой секретарьнар Г. Полуянов, А. Алексеев, багшанар К. Рунышева, Р. Бродская болон бусад онсо шалгараа. Эдэнэр бултадаа «4»—«таһан» сэгнэлтэ абаһан байна. Арба нэгэн жэлэй № 42 һургуулиин ахалагша пионервожата Софья Салимова «5» гэһэн сэгнэлтэ абаа. Түрүүшын дүн гаргахада нэгэншье хүн «муу» гэһэн сэгнэлтэ абаагүй байгаа.

Биологиин факультедтэ һурааша «историческа материализм» гэһэн предмедээр шалгалтаа үгөөд, удаадахи шалгалтадаа бэлдэжэ байнхай.

Т. Бадмаин.

КПСС-эй райкомуудта

◆ Доодо Жэрэмэй худөөгэй библиотекэ КПСС-эй XXII съездын материалнуудтай үргэн олониитые гүнзэгыгөөр танилсуулхын тула горьтойхон хүдэлмэри ябуулна. Эндэ илангаяа харуулан ойлгуулха агитаци үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Партиин шэнэ Программаар диаграмма, плакадууд бэшэгдэжэ, агитатор, пропагандистнуудай тусхай булан эмхидхэгдэнхэй.

Һүүлэй үедэ библиотекарь Соловьевагай хүтэлбэри доро литературна хэдэн үдэшэнүүд үнгэргэгдөө. «Бидэ коммунизм тээшэ алхалнабди», «Түрэл партидаа баяртайбди» гэхэ мэтэ тематическа һонирхолтой үдэшэнүүд болоо. Тиихэдэ аман журналнууд, асуудал-харюугай үдэшэнүүд саг үргэлжэ үнгэргэгдэдэг.

КПСС-эй Тарбагатайн райкомой бюро нүхэр Соловьевагай дүй дүршэлые һайшаагаад, аймагай бүхы соёл сурталай эмхи зургаануудта үргэнөөр нэбтэрүүлхэ гэһэн шиидхэбэри абаа.

***

◆ КПСС-эй Мухаршэбэрэй райкомой бюро «Коммунизм» колхозой һаалишан нүхэр В. Теслевагай дүй дүршэл тухай асуудал хэлсэбэ.

Энэмнай электрын хүсөөр аяар 89 үнеэ һаадаг болонхой. Шэнэ аргын хэрэглэгдэдэг болоһоной ашаар һүнэй өөрын сэн химдараа. Тодорхойлходо, гараар һаагдаһан нэгэ центнер һүн 10 түхэриг сэнтэй һаа, электрын хүсэ хэрэглэхэдэ 7 түхэригтөө ороо.

Партиин райкомой бюро нүхэр Теслевагай дүй дүршэлые аймагай һаалишадай дунда үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, тэрэнэй ажалладаг фермэ дээрэ түрүү дүй дүршэлэй һургуули бии болгохо гэһэн шиидхэбэри батална абаба.

***

◆ Бичурын Охин-Булагай совхозой гахайн фермынхид 1961 ондо һайнаар ажаллажа, аймаг дотороо суута гараа юм. Илангаяа залуу гахайшад Мария Копылова, Анна Разуваева, Светлана Петрова, Евдокия Козина болон бусад оролдосотойгоор ажалладаг.

Эндэхид 160 эхэ гахайнуудтай, 1961 ондо 2006 поршоонхо абтаа. Тиихэдэ эхэ гахай бүриһөө 20—20 поршоонхо абтаа бшуу.

Залуу гахайшан Мария Копытова даажа абаһан эхэ гахай бүриһөө 22 поршоонхо абажа шахалгада үгэһэн байна. Анна Разуваева эхэ гахай бүриһөө 21 поршоонхо абажа, 436 поршоонхо түлжүүлээ.

Партиин Бичурын райкомой бюро Охин-Булагай гахайшадай дүй дүршэлые һайшаажа, аймагай бүхы гахайшадай дунда тэдэнэй түрүү дүршэлые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, тусхай плакат гаргаха гэжэ тогтоогоо.

ҺАЙН ҺАЙХАН ХЭРЭГ ҮҮСХЭГШЭД

ҮДЫН совхозой 4-дэхи фермын түрүү хонишон Димит-Ханда Лубсановагай даадаг бригадада.

Эндэ зохидоор заһагдаһан, түхеэрэгдэһэн дал хашаа, хорёонуудай баруун захадахи залгалаа ута гэртэ, дүшөөд тухай наһанай задарюун хүдэр бэетэй эхэнэртэй уулзабабди.

— Айлшад, алад гаража һуугты, дулаасагты. Яагаашье һаа, энэмнай январиин хүйтэн ха юм,— гэжэ энеэбхилэн байжа, стул һандали табижа урина.

— Энэ манай фермын эрхим хонишон Димит-Ханда Абидуевна Лубсанова өөрөө гээшэ. Тиихэдэ бригадын бэрхэ хонишодой нэгэн Наталья Ягуньдина тэрэ байна,— гээд фермые эрхилэгшэ Д. Банзаргашеев тайлбарилна.

— Эдэмнай нёдондо түрүүшынхеэ ажахын тоосоондо ороод хүдэлжэ, һайн амжалта туйлаа. Мүнөө бригадаяа бүри томодхоод, хамта 1800 эхэ хонидтой болоо. Бултыень байгша оной түрүүшын кварталда түрүүлжэ, нэгэшье хурьга гарзада оруулангүй түлжүүлхэ уялга абаад, һаяхан республикынгаа бүхы хонишодто нээмэл бэшэгээр хандаа юм...

— Эрхим, түрүү гэхээршье юумэ манда үшөөл үгы байна даа. Томодхогдоһонһоо хойшо эгээл хоёр һара болобобди. Үнгэрэгшэ зундаа, намартаа өөһэдынгөө хүсөөр бригададаа хамта 1000 гаран центнер үбһэ, 1500 центнер зелёнко сабшажа бэлэдхээд, 30 гаран тонно силос дараа һэмди. Энэ үбэл эртэ саһан ехэ орожо, хонидnай адуулганда ёһоор ябаагүй, гол түлэб газаагаа байлгажа эдеэлүүлэгдэнэ. Тиимэһээ тэжээл ехэ гаргашалагдаа. Иигээд хонид олоороо хурьгалжа захалхань. Бии байһан үбһэ тэжээлээ тон зүбөөр гаргашалхын тула бүхы анхаралаа хандуулнабди,— гэжэ нүхэр Лубсанова зугаа дэлгэнэ.

Нёдондо Димит-Ханда Абидуевнагай отарынхид 604 эхэ хонидһоо 540 гаран хурьга гэхэ гү, али зуун эхэ хонин бүриһөө 93 хурьга абаад, һайнаар түлжүүлжэ, тэдэнээ 8—10 һаратайдань тус тустань 34—38 килограмм шэгнүүртэй болгоо юм. Мүн нооһоншье ехээр хайшалаа. Ажал хүдэлмэреэ зүбөөр эмхидхэжэ шадаһанайнь ашаар абтаһан центнер нооһоной өөрынь үнэ сэн оройдоол 82 түхэриг 30 мүнгэтэ болоо бшуу. Харин түсэбэйнгөө ёһоор 126 түхэригтэ болохоор хараалагдаһан байгаа. Хурьга абаха, түлжүүлхэ хүдэлмэридэшье гаргаша тон бага хэгдээ. Тиигэжэ абтаһан нооһонойнгоо центнер бүхэниие 43 түхэриг 70 мүнгөөр химдаруулжа шадаа. Мүн хурьгалаа гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлээд, тус бүриһөөн аяар 6 түхэриг шахуу мүнгэ алмагдаа.

—Мүнөө жэлдэ энэ амжалтаяа алдахагүйл һанаатайбди. Хэрбээ бүхы 1800 эхэ хонидһоо 1800-һаа үсөөн бэшэ хурьга абажа, нэгэншье гарзалуулангүй түлжүүлээд, тэдэнээ 10 һаратайдань тус бүриень 35—40 килограмм шэгнүүртэй болгожо шадаал һаа олзо доходшье һанаһан соо абтаха байха. Тиимэһээ хонидой олоороо түрэхэ үедэ, мүн хурьгадайнгаа томо болотор — хэдэн һарын хугасаа соо үргэһэ нойр, амарха амаралтаяа мартажа, айхабтар шангаар лэ хүдэлхэ болобобди. Һаянай түрүүшын хэдэн хурьгад абтаад, һайнаар түлжүүлэгдэжэ байна. Иигээд январиин тэнгэһээ хойшо хурьгадшье хүнэгтэй ороохонһоо өөрэгүйгөөр лэ «адхархань» гээшэ. Байрамнай яһала һайн, заһабарилагданхай, нарай хурьгатай хонидой байха хаалта хаамагуудшье олон түхеэрэгдээ. Һүүлэй үедэ шадал тамираар һулашаг хонидоо илгажа, үбһэ, зелёнко, һолоомонһоо гадна, толгой бүриинь үдэрэй 100 грамм таряа талханай зүйл нэмэжэ эдюулнэбди,— гэжэ нүхэр Лубсанова хөөрэнэ.

Бригадынь бүхы эхэ хонид хоёр газар таһалагданхай. Димит-Ханда Лубсанова өөрөө Наталья Ягуньдинатай 604 эхэ хони харадаг. Тиихэдэ нүгөөдэ отарань тэдэнһээ модо тухай хажуу тээ байратай юм. Тэндэхи 1200 эхэ хонидые ахалагша хонишод Дамба Дугаров, Ольга Майорова түрүүтэй зоригтой хүхюун комсомол залуу 6 хүбүүд, басагад харууһалдаг. Нүхэр Лубсанова хоёр отарынгаа хоорондо ходо ябажа, хонишодтоо һургаал заабари үгэдэг, ажалыень эмхидхэдэг байна.

— Эдэ залуушуул яһала оролдосотой, зүрхэтэйгөөршье хүдэлдэг зон. Хоорондоо эбтэй эетэй. Юрэдөөл ши би гэлдэжэ шууялдажа, арсалдажа байхыень дуулагшагүйб. Хэхэ юумэеэ жэншэдгүй бүтээгээд лэ байдаг. Хурьгашье түлжүүлхэ талаар тэдэнэй олонхинь дүй дүршэл ехэтэй болонхой. Нёдондо Дамба Дугаров, Ольга Майорова, Любовь Степанищева — эдэ тус тустаа 200 гаран хурьгадые абажа һайнаар түлжүүлээ һэн. Нүхэр Майорова үнгэрэгшэ намар техник-урэжүүлэгшын мэргэжэл шудалаад, 1200 хонидоо бултыень искусственна аргаар урэжүүлээ,— гэжэ Димит-Ханда Абидуевна залуушуулаа магтана...

Хонидой байрада яһала һаруул, дулаахан. Хэдэн багахан таһалгануудсоо нарай хурьгатай хонид харагдана, мүн ханаарнь гар фонарьшье олон үлгөөтэй үзэгдэнэ. Буржагархан ноһотой нэгэ бишыхан хурьганай бодожо ядажа, тэмтэрэн байхыень хараад, Димит-Ханда Абидуевна тэрэниие гар дээрээ абана.

— Хоёрдохёо түрэжэ байһан залуу хониной хурьган аад, яһала сулал. Харин тээ энэнь тулюуршаг юумэ ха,— гээд ондоо хурьга барина.— Теэд 1800 хонидой хурьгад булта һайн тобир томо байха бэшэ гүб даа. Элдэб тулюур муу хурьган гарахал ха юм. Харин тэдэниие анхаралтай наринаар харууһалжа, эдеэлүүлжэ томо болгохо ёһотойбди. Нарай мал харууһа, тэжээлэй хүсэн бшуу,— гэжэ тэрэ нүхэдтөө хэлэнэ.

Үнэхөөрөө үбэлэй эгээл шанга хүйтэн соогуур элы олон хурьга абажа, нэгэшье үхэл гарзагүйгөөр түлжүүлхэ гээшэ тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ. Энээниие хонишод һайн мэдэрнэ. Мүнөө түрэһэн хонидтоо, хурьгадтаа эдюулхэ һайхан үбһэ, ороохо таряанай зүйл, модоной шэлбүүһэ ехээр зөөжэ абаа. Мүн элдэб минеральна тэжээл горьтой бэлдэнхэй. Нэгэ үгөөр хэлэбэл, эдэнэр түл абалгые эрхимээр үнгэргэхын түлөө хамсыгаа шуужа, хам ороод лэ хүдэлжэ байнхай.

М. Намжилов,
манай тусхай корр.
Хори.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ (дээрэһээ):

1. —Бултадаа оролдосотой һайнаар хүдэлжэ, урдаа табиһан зорилгоёо амжалтатайгаар дүүргэхэбди. Хурьга абаха энэ тон харюусалгатай хүдэлмэри өөһэдымнайл хэшээл оролдолгоһоо дулдыдаха ха юм,—гэжэ Наталья Ягуньдина мэдүүлнэ.

2. —Манай бригада коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Энэ нэрэдээ хүрэмөөр байхын тула хүсэ шадалаа гамнахагүйбди,—гэжэ Люба Степанищева хэлэнэ.

Авторай фото.

ШЭНЭ ЖЭЛДЭ ШЭНЭ ХҮСӨӨР...

Түүхэтэ долоон жэлэймнай дүрбэдэхи жэл — 1962 он гараһаар хахад һара болобо. Коллектив бүхэн үнгэрһэн жэлдэ хэһэн ажалайнгаа дүн согсолжо, саашадаа ехэ юумэ хэхээр, үшөө обёорогдоогүй байһан арга боломжонуудаа хэрэглэхээр түхеэрэнхэй.

Тэрэ тоодо манай «Электромашина» заводой хүдэлмэришэд һаяхан болоһон үйлэдбэриингөө зүблөөн дээрэ үнгэрһэн жэлдэ ямар амжалтатай, ямар дутагдалтайгаар хүдэлмэрилһэн тухайгаа хэлсээ.

1961 он заводоймнай ажабайдалда ехэхэн хубилалта асарһан байгаа. Юуб гэхэдэ, предприятиимнай үйлэдбэриин технологи үндэһөөрөө хубилгагдан, арадай ажахыда шухала хэрэгтэй шэнэ продукци —«К-61» маркын автокрануудые гаргадаг болообди. Ашаа тээдэг иимэ кран үйлэдбэрилхэ түсэбнай үлүүлэн дүүргэгдэхэһээ гадна, модо шэрэдэг автомашинануудай, тракторнуудай олон мотор заһабарилагдаһан байха. Богонёор хэлэхэдэ, заводоймнай товарна продукци үйлэдбэрилхэ түсэб 106,2 процент, валовой продукциин түсэб — 107,5 процент дүүргэгдэжэ, хамта дээрээ 217 мянган түхэригэй продукци даалгабариһаа гадуур гүрэндөө үгөөбди.

Ингээд харахада заводнай гол түлэб муу бэшээр хүдэлмэрилһэн шэнги. Гэбэшье үйлэдбэриинь бодото байдалые тодорхойлходо, ехэ арга боломжонууд хэрэглэгдэнгүй үнгэрһэн байна. Үнгэрһэн жэлэй түсэбөөр 100 киловатт хүсэтэй хэдэн электромотор бүтээн гаргаха байһан аад, гэрэмнай дүүргэгдэжэ шадагдаагүй.

Юун дээрэһээ иимэ ушар тохёолдооб. Бурядай совнархозой 154-дэхи барилгын трестын 2-дохи управлениин (начальнигынь нүхэр Красин) гэмээр электромеханическа цехын гол корпус мүнөө болотор ашаглалгада үгтөөгүй байһаар.

Тус цехтэ барилгынь хүсэд дүүргэгдээшьегүй һаа, хэрэгтэй болохо станок, түхеэрэлгэнүүдынь тодхогдонхой. Арадай ажахын совэдэй хүтэлбэрилэгшэд энэ дутагдалда анхарал табижа, ойрын сагта усадхаха талаар шухала хэмжээ абаха ёһотой.

Гансал эрхим шанартай продукци үйлэдбэрилдэг болохо талаар москвагайхидай үүсхэл манайда үргэнөөр дэмжэгдэнхэй. Тракторай мотор заһабарилдаг цехынхид табадахи жэлээ техническэ шалгалтагүйгөөр хүдэлмэрилжэ байнхай. Тэдэнэй бүтээһэн продукцида голодоһон гэжэ байдаггүй. Коммунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Н. Ковалевой, А. Цымбыловэй, Н. Авдоничевай даалаг бригаданууд үнгэрһэн жэлдэ трактор заһабарилга дээрэ илангаяа һайнаар хүдэлмэрилөө. Модо таллуулга дээрэ ашаглагдаха табин тракторнуудай заһабари эрхим сэгнэлтэ абаһан байна.

Заводоймнай уралан нарижуулагшад техническэ дэбжэлтын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Дала гаран уралан нарижуулагшаднай үнгэрһэн жэлдэ 200 гаран дурадхал оруулжа, 180-нь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэнэй ашаар жэл соо 25,9 мянган түхэриг арьбалха арга олгоо. Инструментальна цехын мастер Геннадий Шангин гансаараа аяар 14 дурадхал оруулжа, бусадһаа онсо шалгараа.

Мүнөө 1962 ондо заводоймнай коллектив бүри ехэ зорилгонуудые шиидхэхэ ёһотой. Үйлэдбэрилхэ продукциинь хэмжээн нёдондонойхиһоо һураггүй ехэ. Түрүүшын ээлжээндэ хэгдэжэ эхилһэн хүдэлмэринүүд тухай тэмдэглэбэл, электродвигательнүүдые бүтээлгын шухала хэрэгсэлнүүд бэлэн болгогдоо. Шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрһөө бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа байгаашад Кудин, Петров, Холодков гэгшэд СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын болохо үдэрые ажалай шэнэ амжалтаар угтаха гэжэ шиидэнхэй. Түрүү участок, цехүүдэй хүдэлмэришэд түрүүшын кварталай түсэбые һунгалтын үдэр хүрэтэр дүүргэхэ гэһэн уялгануудые абажа байна.

Н. Дёмин,
«Электромашина» заводой диспетчер.

ҺАРЛАГ—ҺҮ ЕХЭТЭЙ

Ахын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой гурбадахи бригадын һаалишан Хорлу Жигжитовна Хулуева олон жэлэй туршада һаалишанаар хүдэлхэ зуураа баян дүй дүршэлтэй болонхой. Һүүлэй жэлнүүдтэ һү ехээр һаажа, аймаг соогоо суута һаалишан гэлсүүлдэг юм.

Һаалишан Хулуева нёдондо 21 һарлаг үнеэнһээ 21 тугал тэжээжэ, һарлаг үнеэн бүриһөө үнгэрһэн жэлдэ 500 гаран литр һү һаажа, уялгаяа дүүргэбэ.

1962 ондо үнеэн бүриһөө 550 литрһээ доошо бэшэ һү һааха уялга абаба.

П. Жужаев.

Түрэ...
оро...
доторк...

СОВЕТСКЭ Н... ЧЕХОСЛО... АБААШАГДАЖА...

ЛЬВОВ. (ТАСС)... гэдэг нефть бүлэж... ха Бродовско станц... нефтиие Чехословак... варин 14-нэй үдэш... жа эхилбэ. Тиигэж... модо газарта неф... дамжуулагдаад бай... Бродуудта неф... дамжуулха түрүү... баригдаба. Иимэ... хоорондоо тусхай... Волгоһоо Украины... хүрэтэр баригдаха... тахи энэ станци то... никээр хангагданха... Чехословакиин, Ге... мократическа Респ... водуудта энэ техни... һэн.

КУКУРУЗА, СИЛО... ХУРЯАХА Ш... КОМБАЙ...

ГОМЕЛЬ. (ТАСС)... силосэй ногоо... «УКСК-2,6» түхэ... версальна комбайну... сельмаш» завод... гажа эхилбэ. Му... водто 5 минута бол... комбайн гаргагдажа... жэлэй эхинэй үеын... сүүдхэдээ 1,5 дахи... байн бүтээгдэнэ.

Энэ жэл «Гомсел... вод оронойнгоо ку... 35,5 мянган комбай... гажа үгэхэ.

Январиин түрүүш... да оронойнгоо ку... 800 машинануудые... эльгээгээ.

ЭРХИМ ШАНАРТ... ГЭРНҮҮД БАРИ...

ЛИПЕЦК. (ТАСС)... гэрнүүдые эрхим ш... барижа, ашаглалга... үүсхэлые Ленинград... шад гаргаһан юм. ... лыень «Жилстрой»... кэ трестын коллект... Шэнэ-липецкэ за... таллургнуудай байх... тиратай байрын гэр... лээр баригдаһан ба...

Липецкын барил... байрын бүхы хүд... эрхим шанартайгаар... рээнээ тушаахадаа... порт үгэхэ гэжэ ш... зуура хэн ямар хүд... рын гэртэ хээб га... соонь тодорхойлон... Хэрбээ байрада элд... нуудай һүүлдэ то... һаань, хаана, ямар... мэдээсэхэб гэжэ... Байрын гэрые хайш... бөөр хэрэглэхэб гэ... мүн лэ тэндэнь бии...

ДЭЛХЭЙ ДЭЭР... САГААН ҮНГ... ШААЖАН...

ЖИТОМИР. (ТА...) жан хэдэг Барановс... бүтээһэн зүйлнүүд... һайханууд юм. Гад... сагаан үнгэтэй шаа... дадаг болоо. УССР... нуудай академиин... хэ институдай науч... рилэгшэд бодото... ябаһан хүнүүдтэй... лажа, иимэ шэнэ я... бни болгоһон байна.

Шэнэ бии болго... жан тухай заводой... Н. Г. Митин ТАСС... пондентдэ иигэжэ х...

— Хэдэн зуугаад... шада ялагар сага... эрхим сортын... Хитадай үсөөхэн... тернууд хэдэг бай... гөөр Европодохи С... тернууд хитадайхид... гөөр хэдэг байга... Саксоной шаажан... шэнги ялагар сага... Тон ялагар сагаан... болгохо тухай олон... үни удаан сагай т... домжолһон байха... мүнөө Барановска... лектив эрдэмтэдэй... жаар иимэ эрхим... шаажан бии болго... шанарараа, үнгөөр... хүрэтэр абтаһан бү... гуудһаа тэрэ илгар... сагаан шаажангаар... элдэб амһартанууды... Тэрэ шаажангые ту... һанай үнгэтэй жэш... сагаанаар харагдана.

Мүнөө Барановс... мянган хэһэг элд... хэрэгсэлнүүд шэнэ... хэгдээд байна.

КУРГАН. «Строй... бинадай коллектив... лэй гурбадахи жэлы... тайгаар дүүргэбэ. З... РЭ: 24 метр утата... лэн болоһон хэ... складта абаашажа я...

ТАСС-эй фото

ХАРХААР АСУУДАЛ

йхи түрэ хэбэ. Тэды рхи абаа. Тэды хони Хэдэн олон зон хоёр хойнонь гаража бам ха. Бэлэг сэлэжэ аманда багтахаюумэ тоолоно. Бэри оёрой гарта алтан яларна. Саашадаа хуу самовар, хэдэн ёмник, шкаф, гардиолон энэ тэрэ эд баи ямаан биил ха,—энэйнгээ хөөрэхэдэ, һуугшадай дундаһаа гэн ехэшье бодол й нигэжэ дуугарна:

э иимэ үедэ айл бо- соохи бараатай гэн- болоогүйдөө эртэдэно гээшэ түбди? Марэдөө, айл болоходоо хайрсагтай, унтари йхэн лэ хоёр нии- болотороо бага баарюулан, гэр соохи хүсөөжэ байгша- э энеэнэ.

э тэрэ түрын тараал шэнэ айлайда орожо лдан, «һүүлшын тэидэдүүлэн алдаһан ь тудажа абаад:

ан соогоо эдлэхэ зөөаха бараанинь сугшэ ха. Түгэс унтариэрээ хуряанхай бай- Тиимэ шэрээнь хоёр лын колхозой дү- алишоо ха, аргынь бэшэ гү даа,—гэнэ.

үшуул ехэдүүлээд, е гэлдээ ха. Юрэдөө мэндэ үнгэрөөл хао. «Гэнтэ баяжаха эдэргэ унаха үбшэн- урдань хэлсэгшэ бээ ехэ түрөөр айл боайн һайхан лэ һууг кэ хөөрэлдөөе удхааажа һууһан наһа- дарyy намдуугаар

үү хөөрэлдөөн газар гарадаг болонхой. ямаршье түрэ хурим лэг үгэлсэхэдэ хэндээг бэ. Ехэ үрынгөө оходо гү, али ганса ар түрөөр айл болго- гаралаа, айл айма- а минии дуран гэхэ- мaн бии байха. Тэе буруушаахын ар- үрэ буруушаагдана- инһаа хойшо арад бу- хурим хэдэг заншалаа. Зүгөөр түрэ ямар отойб? Ямар удха ша- болголтойб гэжэ али аһаань бодожо үзэ- хамтын хэрэг боломунизм байгуулха мые хүтэлбэри болы совет хүнүүдые, залуушуулые хүмүүсуудалда онсо анха- бигдажа байһан мү- хэн ямараар түрэ гээд, олониитын зүг- доо хамаарангүй ор- бол—тон таарахагүй олохо бэшэ гү?

ээшэ шэнэ бүлын на- оо марташагүй үдэ- одог бэзэ. Хэн ехые гшааб, хэнэйхи олон нагаагшааб, хэр ехэ глараашааб гэжэ мү- ээшэ коммунис ёһо ямаршье холбоогүй, рынь лэ хара хубиин лошоно ха юм. Шэнэ аргалта һуудалда хү- хы ехэ удха шанар- д зоной ёһо заншал бтахаар түрын гурим гуримшуулхаар саг жэ һанагдана. Урдаа үрэл саданаа, хани түрэдэ уряад, на- мартахаар бэшэ йхан үгэ юрөөлыень байха гээшэ сэрэгэй тугай дэргэдэ, дар- урда солдадай танга- эн шэнги удхатай ргэтэй. Бурят зоной й түрын гурим соо удхын удха шанартай шье бии байгаа. Тү- гэжэ хэлэдэг байһа- хатай. Ёһо мэдэхэ, хүндэтэй хүнүүд ху- удагын түрүүнэр бо- йгаа. Һонин үгэ бу- атай, наһаараа мар- шэ юрөөлтэй үбгэд ухи хүүгэд хүрэтэрөө өр өөрын һууритай, гэтэй байһан бшуу.

Түрэ тухай һанамжа

Жэшээлхэдэ, хүрьгэн хүбүүнэй түрэлэй үхибүүд үбгэдтэ гал абаха, сай бариха, табаг табиха, мэдүүлхэ, залаадаһа абаха үүргэтэй гүйжэ байдаг байгаа. Басагад—залаадаһан ууса, шагайта, хүбүүд—үбсүү, дала гэртээ абаашадаг. Энэнь үхибүүнэй түрүүшын олзо гэжэ тоологдодог һэн. Бага үхибүүд иимэ үүргэ дүүргэжэ, ахынгаа түрэ хуримда хабаадажа, сэсэн үгэ, удхатай юрөөл дуулахадаа, хүн болохын һургаал тогтоожол ябаһаниинь дамжаггүй бшуу. Гол түлэб ажалша юрын зоной байгуулжа заншуулһан арадай түрые баяд ноёд ба бөө ла-

түрэ дээрэ тэрэнээ һайрхан соносхоһоной хэрэг үгы гэжэ һанахаар. Һайн һайхан ажаһуухын юрөөл хэлэлгэ, айл бологшодой түрэл гаралайнь ажалша солотониие нэрлэн, гэрлэгшэдэй ажалай илалта дурдаха. Наһаараа мартахаар бэшэ заабари, сэсэн юрөөл хэлэлгэн түрые шэмэглэхэ ёһотой.

«Бэлэг гээшэ сэнгээрээ бэшэ, юрөөлөөрөө» гэһэн гү, али «адха дүүрэн алта үгэхэдэ, һалихай хүндэ наһанай зөөри болохогүй, ажалша хүнэй альган дээрэ гурбан монсогор ороохо үгөө һаа, амбаар дүүрэн болгожо шадаха»

> **«Ёһо заншалай шэнэ эрилтэнүүдые бухы совет хүнүүдэй өөһэдынь хэрэглэдэг эгээн шухала зүйл болгохо зорилготойбди. Үнгэрһэн сагай үлэгдэлнүүдые үгы хэхын тула бидэ үшөөл ехэхэн хүдэлмэри хэхэ болонобди. Ниитын ажабайдалдахи түрүү юумэн хуушарһан, гээгдэнги юумэнһээ эрид илгаршоод байдаггүй. Түрүү юумэн эсэсэй эсэстэ иладаг, теэд хуушанай үлэгдэлнүүд урагшаа дабшахада һаад хэдэг байха юм. Һайн жэшээгэй хүсэниинь ехэ боложо байдаг, хүмүүжүүлгынгээ хүдэлмэридэ энээниие үндэһэ баримта болгонобди. Зүгөөр, хэнэйшье мэдэһээр, буртаг үбһые саг соонь түүжэ хаягүй һаа, түргэнөөр ургашадаг».**
>
> *Н. С. ХРУЩЕВ.*

манар өөһэдынгөө аша туһада хэрэглэдэг байһаниинь элитэ. Тиигээд түрын гуримһаа хуушаржа, Совет засагай жэлнүүдтэ орхигдохо ёһоорoo орхигдоһон зүйлнүүд олон.

Зарим газарта хуушан түрын гурим баримталха гээд, мэдэхэшьегүй һаа, «тэмээ бэдэрээд», мүртэй юумэ болгонгүй орхихо ушаршье гарадаг байна. Тиихэдэ «гашуун, гашуун» гэжэ ородой заншалаар залуу хоёр инагуудаа таалалдуулха ушар үзэгдэдэг. Энэнь мүнөө үедэ таарама шэнэ түрын гурим бэдэржэ байһанай һайн тэмдэг бэзэ.

Мүнөө үеын түрэ найрай тэсэшэгүй дутагдал юуб гэхэдэ: архияа хайрсагаар тооложо абадаг, тэдэнэйхиһээ дутуу түрэ хэхэгүйб гэжэ мүрысэдэг, хүхэ архидаанай газар болошодог, хэтэрхэй үнэ сэнтэй эд бараа—бэлэг барюулдаг ябадал болоно. Түрын гол удхада—хүмүүжүүлхы таладань анхаралаа табидаггүй ушар гол дутагдалынь болоно.

Шэнэ түрэ ямар байха ёһотойб? Энэ асуудал олоороо зүбшэжэ, хуушан түрын һайниие, шэнэ хүгжэлтын эрилтые хараадаа абажа зохёохо, заншалта түрэ болгохо гээшэ үндэр наһата ахамадай, дүршэлтэй ударидагшадай, хуушан ба шэные шэнжэлһэн эрдэмтэд болон интеллигенциин, залуушуулай уялга гэжэ һанамаар. Энэ асуудалые олоороо зүбшэбэл һайн байгаа. Партиин шэнэ Программын үндэһөөр соёл сурталай хүдэлмэрээ бүри һайнаар эмхидхэхэ зорилго бэелүүлэгдэжэ байна. Иимэ үе сагта түрые хүмүүжүүлхы, урмашуулхы удха шанартай, шэнэ бүлые бэхижүүлхэ хэмжээ-ябуулга болгон хэрэглэхэ ёһотойбди. Энэ асуудалаар хэдэн дурадхал оруулха һанаатайб гэбэл:

Заатагүй бүхэли мяха шанажа, нэрэтэй түрэтэй табаг табиха гэжэ оролдоһоной үлүү. Мүнөө үеын эдеэ хоол бэлдэхэ. Хүнэй бэедэ таарамжатай огородой эдеэн, загаһан, жэмэс мэтые үргэнөөр хэрэглэхэ, үбгэн түрүүдэ бурядай заншалта төөлэй табихада хэн буруушаахаб.

Үбгэн түрүү, худагын түрүү гэжэ заатагүй аха заха ба хүндэтэ нюурнууд сэсэн заабаряа хэлэжэ, ударидажа һуухадань хамаагүй гэжэ һанахаар. Гэрлэгшэ хоёр өөһэдөө ошожо үбгэн түрүүе уриха, томоотой һайн айл боложо һуухаар үгэеэ үгэхэ, һургаал дуулахадань яахаб. Зүгөөр үбгэн түрүү, худагын түрүүнэр өөһэдынгөө һанаһаар ударидаха эрхэтэй байбалнь, түрэ найр гуримтай зохидоор, хүхюу зугаатайгаар үнгэрхэ бшуу.

Түрэ дээрэ ехэ үнэтэй сэнтэй бэлэгээр даралгые хизаарлаха. Хадамууд басага хүрьгэндөө бэлэг (заһал) үгэхэ һаа,

гэдэг оньһон үгэ баримталха. Үбгэн хүнэй залуу хоёроо урдаа зогсоогоод:—Зай, һайн дураараа наһанайнгаа жаргал нэгэдхээд, эдэ түрэлхид нүхэдөө хүхигэр олоор суглуулжа, хотоймо хоримоо, түшэмэ түрэеэ хэбэ гээшэт. Ехэ һайхан түрэ болобо. Та хоёрой ажаһуудал энэ түрэ шэнги ходо дүүрэн һайн байг! Эндэ хэлэгдэһэн үгэ юрөөлнүүдые зүрхэндөө тогтоожо, ухаагаараа бэелүүлэгты. Бидэ, эндэ хабаадагшад таанараа ходо хаража, һайн һайхан һуудалаартнай баярлажа ябахабди. Бэе бэедээ шэрүүн үгэ хэлэлсэнгүй, хүндэлэлсэжэ, хүлеэлсэжэ ябагты. Ушарһан бэрхэшээлые ухаагаараа шиидхэжэ һуугты. Ажалша бэрхээрээ арад зондоо алдаршагты!

Хүрьгэн хүбүүн юрөөл дуулажа, дурасхал бэлэг абахадаа, заатагүй харюу хэлэхэ ёһотой: «Танай хэлэһэн һургаал үгэнүүдые зүрхэндөө тогтоожо, гэр бүлынгөө һүлдэ болгон тогтооноб, ганай һайн һайхан юрөөл тогтохо болтогой!» г. м.

Уһан туулам болотороо архидаха ябадал хүндэгүй, шэнэ Программын эрилтэдэ тон харша, урда сагай хог үлэгдэл боложо элирһээр үнинэй. Тиимэ хадань, хэтэртэрээ архидаха, һогтоохо гэжэ оролдохо, баалаха тон буруу. Залуу айлай түрэ дээрэ һайхан сэдьхэлэй үмэнэһөө хэлэгдэһэн юрөөлнүүд тэдэнэй дуран шэнги арюун сэбэр байха ёһотой. Түрэ дээрэ салшаһан, юумэ эбдэһэн, бусадые үһэриһэн, дайраһан хүн байбал, түрые бузарлаһан, яндан шоодбори этэгээд гэгдэжэ, олондо шоо үзүүлхэ байна. Түрые унжагайруулдаг ябадал буруу гэжэ һанагдана.

Комсомолой түрые зохид соонь хэхэ хэрэгтэй. Ахамад нүхэд, партийна организациин түлөөлэгшэд байлсаа хадань һайн гэжэ һанахаар. Түрые үнэхөөрөө совет ёһоор үнгэргэлгын түлөө комсомолой организаци харюусаха болоно.

Түрэ дээрэ хатар наадаха, дуу дуулаха, шүлэг хэлэхэ, хүгжэм наадаха хэрэгтэй. Урдань «Төөнтэйхэн хүринөөрөө түрын газар зорие» гэһэн түрын дуу дууладаг байгаа. Мүнөө композиторнууд шэнэ түрын дуу бэшэхэ бэзэ. Урдань «Үрхөөртнай наран орожо байг, үүдээртнай үбгэд орожо байг», «Үүдытнай үбгэд элээг, сэргытнай морид элээг», «Үрэ хүүгэдээр үнэр олон боложо, зэргэ татан жагсагты, зэлэ татан субагты!», «Хайшаая хард байса бү хаярай, хадам эжыдээ хатуу үгэ бү хэлээрэй» гэхэ мэтэ олон юрөөл хэлэдэг байһан. Мүнөө үедэ таарама, бүри хурса удхатай шүлэг юрөөл уран зохёолшодһоо хүлеэгдэнэ. Түрэдэ хабаадаһан залуушууд заабол шүлэг хэлэхэ, хатар наадаха уялгатай байг лэ. Тиигээ һаа, залуушуул дуу, хатар наадалганда бултаараа һаналаа табиха һэн. Таатай үедэ табихаар, удхаараа таарахаар пластинканууд гаргагдаха ёһотой.

Түрэ гээшэ олониитын хэрэг мүн. Тиимэ хадань олоороо зүбшэжэ, зохёон тааруулаад, артистнар, эрдэмтэдэй хабаадалтайгаар хэдэн шэнэ түрэ үнгэргэхэдэ яахаб. Энэ асуудалда манай БКНИИ анхаралаа табиха һэн гэжэ һанамаар байна.

Ц. НОМТОЕВ.

Яруунын Үльдэргэ нютаг.

Ч. НАМЖИЛОВ.

Паровозо-вагонно заводой цехүүдтэ СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын хүндэлэлдэ зорюулһан социалис мүрысөөн улам үргэдэжэ байна. Паровозо-механическа цехын хүдэлмэришэд Яков Карпин, Райс Сафин гэгшэд оньһон аргаар шудхалаа хэхэдээ халаан бүхэнэйнгөө нормые 130 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Зураг дээрэ: (зүүн гарһаа): Я. Карпин, Р. Сафин ажаллажа байна.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ГАНСАЛ ШАМАЙ

сагаан толонһоо
байна дэлхэйн
шарай
сээжын оёорһоо
д байнаб гансал
шамай.
мүнгэн толонһоо
сайгаа дэлхэйн
шарай.

Үеын олон нүхэдһөө
Үлүү һанааб гансал шамай.
Наранай гэгээн туяаһаа
Налгай болоо дэлхэйн
шарай.
Наһан соохи нүхэдһөө
Найдуулааб даа гансал
шамай.

ГАРАҺАН ЛЭ САГТАА ОЛЗОТОЙ

А. А. Романовые Байгал далайн эрьедэ ажаһуудаг бурядууд соохоо шалгарһан, ёһотойл бэрхэ загаһашан гэхэдэ алдуу болохогүй. Тиимэшье байханьзүбтэй, юуб гэхэдэ, тэрэнэй үбгэ эсэгэнэр загаһа бариха мэргэжэлые үеын үедэ дамжуулдаг байһан.

Бүхэли наһаараа Байгал дээрэ загаһашалха гээшэ бэрхэтэйхэн хэрэг: үбэлэй янгинама хүйтэн, зунай аюулта долгин—хамаагүй, ямаршье бэрхэшээл дабажа һураһан загаһашан далайда гараһан лэ сагтаа олзотойхон бусадаг юм.

Энэмнай хорёод жэлдэ таһалгаряагүйгөөр ажаллажа ябабашье, үбгэжөөл загаһашадай үгэ хүүрые ходо шагнажа, шадабари мэргэжэлээ баяжуулжал байдаг. Тиимэһээ далайда загаһанай һүрэгэй ябаһан газарые бэрхээр мэдэдэг болонхой. Энээниие мэдэхэгүй һаа, загаһашан боложо зобоһоной хэрэг үгы ха юм даа.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой правлени арба гаран жэлэй саада тээ арба найматайхан һубэлгэн бэрхэ, урагшаа һанаатай хүбүүе загаһашадай звеное даагшаар томилһон байгаа. Тэрэ сагһаа хойшо Байгалай абари зэн, загаһа барилгын техникэ һайнаар мэдэхэ боложо, жэл бүхэндэ олон зуун центнер загаһа Эхэ орондоо тушаана. Нүхэр Романовай даадаг бригада даалгабаряа дүүргээгүй гэжэ байдаггүй. Үнгэрһэн зун һалхи бороотой байгаашье һаань, тэрэнэй бригада загаһа барихa даалгабаряа 300 процент дүүргээ.

Мүнөө ехэ далайн үбэлэйнгөө хүнжэлдэ ороод байхада, мүльһэн дороһоо загаһа барилга түлэг дундаа ябажа байна. Нүхэр Романовай бригада 1961 оной дүрбэдэхи кварталда 120 центнер загаһа бариха түсэбөө 820 центнер хүрэтэр дүүргээ һэн. Энэ жэлдэ даалгабарита түсэбөө 150 процент дүүргэхэ гэһэн уялгатай. Тэдэнэй хэлэһэн үгэдөө хүрэхэнь лабтай. Бүхы зэр зэмсэгүүдээ һайнаар хэрэглэн, январиин түрүүшын хахад соо 100 центнерэй орондо 250 центнер загаһа барья. Январиин үнгэрһэн 12-ой үдэр нэгэ дахин губшуурдахадаа мүльһэн дороһоо 150 центнер омоли гаргажархёо.

Б. Сотнич.

Кабанск.

МОСКВА. Совет арадай байдал саашадань һайжаруулха талаар партиин асари ехэ зорилго КПСС-эй Программа дотор хараалагдаһан байна. Ниитын эдеэ хоол болон худалдаа наймаа үргэдхэхэ гээшэ эдэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ шухала үүргэ дүүргэхэ байна. Худалдаа наймаанай болон ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай проект зохёодог гүрэнэй проектын институт («Гипроторг») ниитын эдеэ хоолой болон худалдаа наймаанай предприятинуудай, складуудай таарамжатай зохид проектнүүдые мүнөө зохёожо байнхай. Институдай хүдэлмэрилэгшэд хадаа худалдаа наймаанай байшангуудай, хүнэй юумэ өөһэдөө табидаг магазинуудай, универсальна павильонуудай, киоскнуудай, үйлсэнүүд болон дэлгүүрнүүд дээрэ наймаа хэхэ түхеэрэлгэнүүдэй шэнэ проектнүүдые зохёожо байнхай. Ханануудынь хабсаргагдадаг түмэр бетоноор бодхоогдохо юм. Зураг дээрэ: худалдаа наймаанай предприятинуудые болон складуудые проектэлдэг таһагай начальник В. Н. Павлов, ахалагша архитектор Е. В. Рыжкова гэгшэд областиин болон районой центрнүүдтэ баригдаха багашаг хэмжээтэй магазинай проектнүүдэй нэгые зүбшэн хэлсэжэ байна.

ТАСС-эй фотохроника.

ПОВЕСТЬҺОО БҮЛЭГ

Барадий Мунгонов

Сагаан һара

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь январиин 14-16-най номернуудта)

Эрьеын захада ерэжэ, элһэн хушуу уруу бууxадань эгээ урдань, холошог, үбэлэй харгыгаар хойшоо субаһан адуун һүрэг харагдаба. Адуунайнгаа хойноһоо адуушан Булад найгаргана хэбэртэй, ута хара хүбэнтэй хүүртиг дээгүүрээ үргэн шара бэһэ бэһэлэнхэй, боро үһэтэй ород малгайнгаа хасабшые дээшэнь хоёр нугалжа һэхэнхэй, хүлдөө бандагар зузаан хүдэһэн гутал үмдэнхэй хүн моринойнгоо ая соо аргаахан гэшхүүлнэ. Халзуунай тэрэниие хүсөөд, моринойнгоо ама татажа, залуу хүбүүнтэй зэргэлээдхихэ хоорондоо:

— Мэндэ-ээ, Булуудха! — гэжэ шогтой хүхюунээр мэндэшэлбэ. Һарнагархан хамартай, орзогорхон шүдэтэй, сагаан-шара гэрэлтэйхэн шарайтай, багахан аад, атимхан бэетэй, хэзээ бүхэндэ, ямаршье сагта энеэбхилжэ ябадаг Буладые харахадаа, юундэшьеб даа, ходо Халзуунайн энеэдэһэн хүрэхээ һанадаг бэлэй. Али Буладай ходо энеэбхилдэг хадань тиигэдэг юм һэн гү, Халзуунай өөрөөшье мэдэдэггүй. Мүнөөшье Буладай шантагархан хамараа һарнайлгажа, орзогорхон шүдэеэ орзойлгожо, урдаһаань энеэбхилэн харахадань, Халзуунайн досоо баһал хүхюутэй баяртай боложо, гунигтайхан бодолнуудынь хоггүйгөөр дэгдэжэ, эжэлүүдгүй шангаар энеэжэрхин алдабал даа.

— Зай, Булад, энеэбхилжэл ябана гүш? — гэжэ басаган энеэдэһээ барижа ядан, ханхинаса дуугарба.

— Бэшэ яахабиб? Иимэ һайхан углөөгүүр иимэ һайхан басагантай уулзахадаа, ондоо яахашье аргамни үгы лэ,— гэжэ Булад шогтой хүхюунээр харюусаад. Халзуунайн нюур харасагаан энеэбхилнэ.

— Нээрээ гү? Һайхан үглөөгүүр, һайхан басаган гэжэ ши ойлгодог хүн гүш?

— Ойлгонгүй яахабиб. Баһа хүнэй үри бэе гэжэ нэрэтэй хадаа, һайхан үглөөгүүр һайхан басаган хоёрые харахал дуратай ябадаг хүн аабзаб. Тиигээд тэдэниие гэнтэ харажархин гэхэдээ баяртай энеэдэһээ барижа шададаггүйб.

—Һэ, һайхан үглөөгүүр... Иимэ нарагүй бүрүүл, харанхы бүрэнхы үглөөгүүрые һайхан гэжэ нэрлээ хадаа, хай даа, һайхан юумые ойлгодоггүй хүн хаш даа,— гэжэ Халзуунай энеэбхилэн хэлээд, ногоохон бүдөөр бүреэтэй, хурьганай арһаар оёһон дулаахан бээлэйтэй гараа үргэжэ, нарбагар боро үүлэнүүдтэ халхалагдаһан огторгойн зүүн хаяа худар зангаба.

— Үгы даа, Халзуунай, ши эндүүрнэш. Айхабтар һайхан үглөөгүүр гэжэ би шамда этигүүлхэб. Үнэншэнэ гүш? Боосолдоое. Шүүгээ һаамни, эндэхэнээ нэгэ дахин таалуулхаш. Зай гү? — гээд Булад мэхэтэйхэнээр миһэлзэн, үглөөнэй хүйтэн агаарта жэгнүүлэн улайһан баруун хасараа бээлээгээрээ заагаадхиба.

— Һэ хари, тиихэшни гээбы! Заяандаашье тиигэжэ этигүүлхэгүйш, иимэ бүрхэг бүрүүл үглөөгүүр байхыень нюдэтэй хүн хадаа харана ха юмбиб,—гэжэ Халзуунай атанханаа алдаба.

— Этигүүлхэб!
— Этигүүлхэгүйш!
— Тиигээ һаа, боосолдое.
— Боосолдоеыл даа.
— Таалуулхаар гү?

— Зай, таалуулхааршье һэн гэлэйл даа, юундэб гэхэдэ, оройдоошье этигүүлжэ шадахагүйш.

— Зай, тиигээ һаа, гараа үгэ.
— Юундэ?

— Юундэ гэжэ юм даа? Боосоогоо баталха хэрэгтэй юм бэшэ гү? Аса наашань гараа.

— Зай, бариищ даа. Зүгөөр энэ аашашни оройдоошье бүтэхэгүй, тиигэжэ ойлгоорой,— гээд Халзуунай илдамханаар энеэбхилэн, баруун гарайнгаа бээлэй абажа, дулаахан гараа хүбүүндэ үгэбэ. Булад хүдэлмэришэ хүдэр, бархигар томо гараараа басаганай гар шангаар адхаһанай һүүлдэ үдхэн хара үүлэндэ халхалагдаһан огторгойн зүүн хаяа тээшэ занган занган хөөрэжэ эхилбэ:

— «Бүрхэг бүрүүл үглөөгүүр», гэжэ юундэ хэлэнэбши, Халзуунай? Тиимэ бэшэл даа, эндүүрнэш. Гэгээн сагаан үдэр байтараа гэнтэ харанхы балай һүни боложо, хэдэн олон жэлдэ тэрэл зандаа байгаа һаань, уйдаха гомдохогүй хүн байха гү? Байхагүй. Хүн зон бултадаа уйдаха гомдохол даа. Тэрээн шэнги бордоһо саһатай, һалхи шуургатай балай харанхы һүни байтараа, гэнтэ хүсэд һаруул сагаан бэшэшье һаа, бүрхэг дулаахан үглөөгүүр болоо һаань, хүхихэ баярлахагүй хүн байха гү? Байхагүй. Хүн зон бултадаа хүхихэ баярлахал даа. Харанхы балай һүнитэй сасуулхада, ямаршье бүрхэг үглөөгүүр тэдэнэртэ һайхан. Аргагүй һайхан! Тиимэ гү, Халзуунай?

Залуу басагамнай бодолгото болон, дуугай ябана.

— Тиимэл даа.— гэжэ Булад асуудалдаа өөрөө харюусаад, огторгойн зүүн хаяа өөдэ баһа дахин зангажа дуугарба:—Мүнгэнэй уһаар мүлигдэһэн үбэлэй үлэнгэ һайхан үглөөгүүр болоо гэжэ мэдыш, Халзуунай. Хэн энээниие арсахаб? Хэншье арсажа шадахагүй! Харахан хилэн дэгэл, халюухан хасабшатай малгай үмдэһэн, мойһохон хара нюдэтэй, монсогор улаахан басаганай толотомо гэрэлтэйхэн шарайе тодолон намда харуулһан, туулганай үнгөөр туяатагша тольбо һайхан үглөөгүүр! Хэн энээниие буруушаахаб? Хэншье буруушаажа шадахагүй! Юундэб гэхэдэ, хэтэдээ харанхы байгаа һаань, хэн намда хэзээ тиимэ һайхан юумэ харуулха һэм. Һайхан үглөөгүүр, гайхалтай һайхан үглөөгүүр! Тиимэ гү, Халзуунай?

Залуу басагамнай бодолгото болон, дуугайл ябана.

— Боосоогоо алдааш, Халзуунай, алдахаяал алдааш. Дулаахан, улаахан хасараа таалуулхал болоош,— гээд залуу хүбүүмнай мэхэтэйхэн нюдэеэ елэлзүүлжэ, мэгдэшэһэн басаганда хажуу тээһээнь халдан дүтэлэн ерэбэл даа. эльгэээ тэбэрин энеэбхилһээр эмээл дээрээ үндыжэ, хазаар мориёо татад гээд, хажуушаа нэнгэн үгсыжэ, хам шүүрэхэеэ забдабал даа. Теэд арайл жааха хожомдоо. Басагамнай баггүй ехээр бахардаһандаа байха шадалаараа байтаһан бороёо шабхуурдажа, бүхы хүсөөрнь табилуулба. Гүйдэлэйнь хаба мэдүүлэн, саһан тооһо сэсэрүүлэн гүйлгэжэрхибэ. Үбэлэй харгыгаар хойто голой тарьянай һуури тээшэ аргаахан субаһан адуун һүрэг ута дэлһээ хиисхүүлэн, хоёр тээшээ хаха бутаран гүйлдэбэ. Тооносхо борын тахануд дороһоо томо томо саһан бөөм бөөмөөр шэдэлжэ, хүнгэрэг далангаар болдируутаһан харгы дээгүүр хахаран бутаран унаба, сагаан тооһоор хүрилжэ, сагаа алхин сасарба.

— Һөөй, Халзуунай, байгыыш! Боосоогоо алдаад, тэрьедэшэхэ хайшаа хүмш-ээ-э! һа-һа-һа. айгаа гүш?!—гэжэ хашхаран, Булад арай хожомдожо даб гээд, Халзуунайн хойноһоо нэгэ хэды гүйлгэжэ ябатараа, моринойнгоо ама татажа, аргаахан гэшхэлүүлбэ. Сэдьхэл зүрхэндэнь юундэшьеб, гэнтэ һөөл муу, һөөл гунигтайхан боложо, мэнэ һаяхан Халзуунайда «айхабтар һайхан» гэжэ этигүүлхэ гэһэн үглөөгүүрынь оройдоошье һайхан бэшэ, харин бүрхэгһөө байтагай бүришье харанхы мэтээр харагдаа бэлэй.

Адуушан хүбүүн айдар залуугайнгаа абтай жэбтэй, аляа аягтайханшье һаа, сошордолтой мэгдүү, зүрхэ хадхама зэбүүн бодолнуудта эзэлэгдэжэ, оршон тойрон дунгиин сайраһан орон нютагайнгаа сэлмэг сагаахан шарайе обёоронгүй, адуунайнгаа хойноһоо аалихан найгаргана.

Шоныи мүр

Халзуунайшье саһан тооһо бурьюулан ябашаба. Булад адуун һүрэгтээ гансааран үлэжэ, ямар нэгэн эгээн үнэтэй хайратай юумэтээ хахасан хахасаһан юумэдэл, уруу дуруу болошоод, басаганай нилээдгүй холо оштор хойноһоонь хаража, үдхэн шара нидхээ буулгажархёод ябана. Ехэл бодолгото болоһон янзатай, нюур шарайдань тугаарайнь хүхюун энеэбхилгын үлэгдэлшье үзэгдэнэгүй. «Халзуунай ехээр эшээд, гүйлгэжэ ябашаба гээшэ гү даа?— гэжэ Булад ухаан бодолоо мухарюулна.— Юунэйхи гэжэ тиимэ убай жэбэйгүйгөөр дуугаралсаба, тамалба гээшэ һэнбиб? Юундэ гэнтэ хэлэмни хара зоргондоо зохолбо, уялаагүйгөөр хүдэлбэ гээшэ һэм? Убайгүйгөөр хөөрэлдэхэ гээшэмнай тоогоогүйн тэмдэг бэшэ аабза? Дураа гутажа болоо... Зай юрэдөө, жэлдэг лэ даа саашаа, хэзээшье намайе тоохогүй, дээгүүр һанаатай басаган хаямши даа. Аргагүй сэбэрхэнби гэжэ һанадагши. Колхоздоо хоёр жэл хүдэлһэн саарһатай болоходоо һүүлээшье барюулангүй ябашана бэзэш. Институдта ороод, тиишээ нэгэ юумэтэй болоод, эрые оложо гараад, айшалжал ерээ һаа ерэнэ бэзэш. Теэд тонилог лэ саашаа, маанарта ямар хамаатай болоо һэм...» Булад эдэ һүүлшын хорон үгэнүүдые үнэн сэдьхэлһээ һанаандаа оруулаагүй, харин һанаагаа заһахын тулада тиигэжэ бодоһоноо өөрөөшье ойлгоогүй һэн.

Тиигэжэ ябатараа, юунһээшьеб боложо, доошоо хараадхин гэһээнь, харгын хажуу тээ ямар нэгэ айхабтар томо нохойн мүр бии боложо, машинын оёдол шэнгеэр хойно хойноһоо үлхэсэлдөөд, улаан халаахай, хартаганаатай эрьеын хормойе зүбшэн, зүүлжээ ябашаһан байба. «Хэнэй нохой энээн уруу зайгаа гээшэб?—гэжэ һанаад, Булад тэдэ мүрнүүдые бүри анхаралтайгаар хараба. Иимэ томо мүртэй нохой байдаг юм гү? Нохойн мүр иимэ байхалгүй ёһотой. Юрэдөөл шонын мүр гээшэ аа гү. Бузархан муухай хүршэтэй болобол аа гүбди... Баруун ойһоо ерэжэ, харгы хүндэлэн гараад, зүүн Шэбэр-Таһархай уруу ороо алтайш» гэжэ Булад сошордонги, гайхангяар бодоод, харгын баруун тээгүүр хараба. Теэд баруун тээһээ ерэһэн мүрэй байхагүйдэнь, Булад бүришье ехээр гайхажа, мориноо бушуухан буугаад, морёо хүтэлэн, харгын зүүн тээ гаража, арьяатан шонын мүр «наринаар» шэнжэлбэ. Ёһотой ангуушадые һажаажа, мүрыень хургаараа хадхаад үзэхэдөө зөөлэншэг байхадань, «һаяын лэ» гэжэ һанахаһаа бэшэ, үсэгэлдэрэй гү, али энэ һүниин гү гэжэ хүсэд илгаруулбагүй. Юрэдөөл сохом шонын мүр, тиихэ саанаа ашагүй томо шонын мүр гэжэ хүсэд лаблаба. Адуушан хүбүүн һөөргөө харгы дээрэ гаража, бодолгото болон байна: «Харгыгаар ябаа юм байнал, убшыһан золигшини. Ямар айхагүй, ямар мэхэтэй амитан бэ! Теэд урдаһаа ерээ гээшэ гү, али хойноһоо гү?.. Сохом лэ урдаһаа, манай тэрээ руу ябаһанаа ерээл хаш. Һуниндөө нохойнууд гани саг хусана хамнай. Халзуу баабай буу табижа, хүүюулнэ хааюулна хамнай... Байза. Халзуу баабай Батын баабай хоёрто энэ мүрыень харуулха юм байна. Мүшхэхэ яахашье байгаа юм аалам...»

Булад мориндоо мордожо, һөөргөө, гэр байра тээшээ бушуухан хатаргаба. Хонишодой байрада ойртожо ерэхэдэнь, Базар үбгэн Петрүүхэ хоёр нэгэ юумэ бэдэрһэн хэбэртэй, баазын араар газар шагаан, заримандаа бүхын бүгтын ябажа ябабад. Булад тэдэнэй ойро хатаргажа ошоод, гайхан тагнан зогсобо:

— Энэ иихэдээ юу бэдэрээ гээшэбта?

— Харана гүш тэрэниие?— гээд Халзуу баабай гуулин шара боолтотой томо хара гааһанайнгаа шүбүүгээр бааза дээгүүр зааба.— Энэ һүни айлшан ерээд ошоо. Харыш тэрэ, һолоомон хушалта онгилоод үзэһэн байна ха юм.

— Шоно ябаа алтай?

— Шоно юм гү, бэшэ юм гү? Юунэйшье ябаһые мүнөө дээрээ ойлгоногүйбди. Мүр ула орхидоггүй айлшан хэбэртэй. Теэд иимэ сарья болошоһон газар дээрэ юушье мэдэгдэхэб даа...

— Хоёр ехэ ангуушад байна хаямта. Хабхаан табяад, баряад орхиит. Нэгэ гуринхалһан шоно ябаа юм ааб даа. Мүрынь...

— Баряад орхиит... Яаһан хашалгүйгөөр дуугарнаш даа, залуу нүхэр? Адуугаа хүүрэ татуулхадаа һанаа орохош даа,— гэжэ үбгэжөөл хүбүүе зэмэлбэ.

— Халзуу баабай, би мүнөө һая энэ шонынтнай мүр хараалби...

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха)

ХУША

Хуша модон — Сибиринн хүбшэ тайгын шэмэг, байгаалиин баялиг. Тэрэнэй һалаа гэшүүһэд бүтүү ногоон сасагаар бүрхөөгдэдэг.

Хуша модотой газарта үнэтэ булган байрладаг. Тэрэшэлэн хэрмэн тэндэ үдэдэг гээшэ. һамарай һайнаар ургаһан жэлдэ эдэ ангуудай үһэ нооһон өөрсэ һайхан байдаг юм. Мүн хүбшэдэ байрладаг баабгай, үен, доргон гэхэ мэтын амитад һамараар тэжээл хэдэг байха.

Сибиринн гүн тайга соо оро, буга байрлана. Буга хабар бүхэндэ толгой дээрээ сэгнэшэгүй үнэтэй шуһан эбэр ургуулдаг. Буга эбэрээ ургуулхадаа ехэ зободог байна. Юундэб гэхэдэ, шуһан эбэрынь айхабтар ехэ үбшэнтэй байжа, багахан һалхинай болохолоор бүтүү модотой хуша руу орожо, бэеэ далдалдаг. Бороогой орохолоор эбэр дээрэ дуһалшье шэбэрдэһэ дуһаахагүйн тулада баһал хуша модон доро орожо хурадаг. Хушаһаа ондоо ойн ямаршье модон бороо баридаггүй гээшэ.

Бугын эбэр хүнүүдтэ ехэ хэрэгтэй. Тэрээгээр буйлуулагдаһан пантокрин хүндэ айхабтар туһатай.

Хушын шүүһэн үбшэн бүхэнние аргалхада ехэ туһатай байһаараа сууда гаранхай. Сибириинхид заахан шулгархай, галда халаһан шарха тэрэнэй шүүһээр аргална. Тиихэдэ шэлбүүһэнниинь шииг бан аргалдаг.

Хүнэй бэе аргалгада хуша модоной ямар туһатай байһан тухайнь эрдэмтэд һонирхоһон байгаа. XVIII зуун жэлдэ Сибирие шэнжэлэгшэд Семен Крашенников, Петр Палласс гэгшэд тэрээн тухай бэшэһэн байна. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд хуша модоной шүүһэ хэрэглэхэ арадай арга дүршэл туршажа, тэрэнние госпитальнуудта үргэнөөр хэрэглэһэн байха юм. Хушын һамар хүнэй бэедэ туһа хүргэхэ шанартай байна гэжэ эрдэмтэд тодорхойлоо. Тэрэнь хүнэй шуһа һайжаруулхада, уушханай ханяада һалгаахада туһатай.

Мүн энэ модон баһа нэгэ таагдашагүй нюусатай. Хуша модоор хэгдэһэн амһарта соо байһан һүн удаан саг соо гашалангүй байдаг. Мүн тэрээгээр хэгдэһэн шкаф соо хибэн бии болодоггүй. Клещ болон боргооһон энэ модоной эфирэй үнэрһөө тэнсэлгүй айдаг. Гэбэшье хуша модоор хэгдэһэн үүртэ байһан зугы ехэ таашаархадаг. Хуша хадаа бактериологическа шэнжэлэлгэ хэхэдэ юугээршье һолишогүй тоһо үгэдэг. Тэрээгээр бэлдэгдэһэн олиф болон шэрэ тусгаар һайн шанартай байдаг юм. Гадна ангай арһа сэбэрлэхэ, үһэ үнгыень заһахада аргагүй һайн. Тэрэнэй эшэ, шэлбүүһэ, холтоһо, борбоосгойһоо бальзам, модоной спирт, эфир, витамин, эмнэлгын концентрат, канифоль гэхэ мэтые гаргажа болоно.

Гээшье һаа, Сибиринн хушын гол үнэтэй зүйлынь — тэрэнэй үрэһэн юм. Хушын һамарай тоһолигынь 79,5 процент болоно. Тиихэдэ грецкэ һамарай тоһолиг — 64, оливай—60, миндалиин — 53, наран сэсэгэй тоһолиг 41 процент болодог байна. Зарим тоһолиг ургамалай шахадаһан хэрэгһээ гаража хаягдадаг. Тиихэдэ хушын һамарай шахадаһан ехэ амтатай эдеэн болодог юм. Урдань сибириинхид хушын һамарһаа «һү», «ургамалай зөөхэй» гэжэ нэрэтэй амтатай хоол бэлдэжэ байһан гэхэ. Эрдэмтэд тэрэ продукциин калорийностиень тодорхойлоо. Тиихэдэнь хушын зөөхэй үхэрэйхидэ орходоо гурба дахин шахуу үлүү тэжээлтэй байшоо.

Хуша бүхэн хэдэн зуун жэл соо ургажа байхадаа хоёр миллион хүрэтэр тоотой һамар үгэдэг. Энэ ургамал Тюменскэ, Эрхүүгэй, Томско областьнуудта, Красноярска, Алтайн, Приморско хизаарнуудта, Бурядай, Тувын автономно республиканууудта горьтойхон талмай эзэлдэг байна. Тиимэһээ манай Совет орон ямар ехэ баялиг дайдатай гээшэб.

(«Шууеыш, тайга, шууя» гэһэн В. Чивилихинэй номһоо).

Түнхэнэйхид эрхимлээ

Гурбан үдэрэй туршада Дээдэ Онгостойдо республикын хүдөөгэй санашадай хоорондо мүрысөөн үнгэргэгдэжэ, тэрээндэ 13 аймагуудай 140 түлөөлэгшэд хабаадаба.

Түнхэнэй аймагай эхэнэрнүүд, эрэшүүлэй командануud түрүү һуури эзэлээ. Эрэшүүлынь 40 модоной газарые 2 час 35 минута 46 секунда соо, эхэнэрнүүдынь 15 модоной зайе 1 час 15 минута 40 секунда соо гаталһан байна.

Тиихэдэ эрэшүүлэй командануудһаа хоёрдохи һуури Мухаршэбэрэй, гурбадахие— Заиграйн аймагай түлөөлэгшэ эзэлээ. Эхэнэрнүүдэй командануудһаа хоёрдохи һуурида Мухаршэбэрэй, гурбадахи һуурида Яруунын санашад.

Һүүлшын хоёр үдэрэй туршада тус тустаа республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөө. Эрэшүүлэй дундаһаа СССР-эй спортын мастер Олег Харитонов (Тарбагатай) шалгарба. Тэрэ 15 модоной зайе 53 минута 3 секунда соо, 30 модоной, зайе 1 час 44 минута 15 секунда соо гаталжа, республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Эхэнэрнүүд сооһоо Түнхэнэй түлөөлэгшэ Раиса Воронина эрхимлээ. Энэмнай чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна.

Энэ уулзалгада Кяхтын, Кабанскын аймагуудай санашадай хабаадаагүйнь гэмшэлтэй.

А. Михайлов.

Улан-Удэ хэлэнэ, харуулна

Мүнөөдэрэй телевидениин программа

19.00 — «Партиин Программа шудалнабди» гэһэн циклһээ дамжуулга бурят хэлэн дээрэ. 19.15—«Зүүн Сибирь» гэжэ киножурнал. 19.25—«Петродворец» гэжэ научно-шэнжэлэлгын фильм. 19.45—«Баярай дуун» гэһэн Кишиневскаягай очерк. 20.05— «На сон грядущий» гэжэ зүжэгэй нэгэ үйлэ. 20.45—«Скорый до Островы» гэжэ Чехословакиин уран һайханай кинофильм.

Саг уларил

Гидрометбюрогой мэдээсэһэнэй ёһоор мүнөөдэр республика доторнай бүрхэг, үүлэтэй байжа, зарим газарнуудта бага зэргэ саһан орохо байна. Баруун зүгһөө һулаханаар һалхилха. Улан-Удэ городто үглөөгүүр 20—22, үдэртөө 14—16 градус хүйтэн байха.

Январиин 18—19-нэй үдэрнүүдтэ республика доторнай нэгэ сэлмэжэ, нэгэ бүрхэжэ байха. Зарим газарта бага зэргэ бордоһолхо.

Олзо ехэтэй...

Мүнөө жэл хаа-хаанагүй хүбшэ тайга, хада уула үбдэгтэ хүрэмэ саһаар хушаатай. Ангуушадшье тобтойхон хаш. Тиигэбэшье «Коммунизм» колхозой суута ангуушан Будажап Базаров олзо ехэтэй. Богонихон саг соо тэрэ 11 булга, 2 баабгай, хэдэн арбаад хэрмэ барижа, даалгабаряа үлүүлээ.

Һаянай ниитын адуу малда шонодобтолжо, хоро хүргэдэг болобо ха. Энээнние дуулахадаа ангуушанай зүрхэн булгилба. Яабашье һаа тэрэ хорото арьяатадые хюдаха гэжэ шиидээ һэн. Тэрэнэй мүр улаар ниилээдхэн дахаһанай һүүлээр арьяатаншье мэргэн ангуушанай туулган тобшодо хиргагдаа. Тиигэжэ 4 томо гуринха шононуудые үгы хэжэ, колхозойнгоо зөөрие арьяатанһаа аршалба.

— Зүгөөр нүхэр Базаров гансал агнуури хээд байдаггүй, ниитын ажалда оролдосотойгоор, абьяастайгаар хабаададаг юм.

Д. Доржиев.

Зэдэ.

„ЕХЭ БОЛОҺОН ҮХИБҮҮД"

КИНО

Пенсионер Королевтоной бүлэ соо гэнтэ болоһон хубилалтаар «Ехэ болоһон үхибүүд» гэжэ кинокомедиин түрүүшын сценэ эхилнэ. Үндэр наһатай болоходоо хуулиин ёһоор Королев пенсидэ гараба. Пенсионер болоходонь тэрээндэ хоёр таһагтай байра үгтэнэ. Наһан соогоо имэ гэртэй болохые хүсэһэн Королевтоной сэдьхэл ехэл ханангги, тэдэнэр сайгаа уужа һуухадаа «басагамнай ямар орой болотор ерэнэгүйб» гээд һанаагаа зобонод. Энэ үедэ тэдэнэй басаган Люся Москва мүрэнэй хүүргэ дээрэ нэгэ залуу, нюдэндөө шэлтэй хүбүүнтэй хахасажа ядан таалалдаһаар үзэгдэнэ. Ханада байһан час хахад һүниһөө үнгэрбэ. Королевтон ганса басагаяа хүлеэжэ эсээд, «хайшань хонходохоб» гэжэ үй түй бололдоно. Эгээл энэ үедэнь үүдэнэй хонхо наяраад, мүнөөхи басаганиинь орожо ерэнэ. Сэдьхэл зүрхөө хөөрһэн басаган эхэ, эсэгынгээ урда «би гансаараа ерээгүйб, хоюулаабди» гэнэ. Игорь Виноградов хүрьгэнтэй болоһон Королевтон түрүүшээр орой баясанагүй. Люся басаганайнгаа «амаршалыт, айл болоһондомнай амаршалыт» гэжэ гуйхадань, мүн хүрьгэнһөө гайхаһан эхэ, эсэгэнь дурагүйшэгөөр амаршална. Энэ амаршалгын үедэшье Люся Игорь хоёр тон лэ үхибүүд шэнгеэр харагдана.

Фильмын саашанхи үйлэнь эдэнэй байдалай хүгжэлтые харуулна.

Залуу айлайхи ехэ шууяа шумаргаатай, тэдэнэйдэ хүн зон олоороо субадаг болобо. Нэгэтэ үглөөгүүр таһалга соогоо шууяатайл байһан аад, тэндэһээ удаан хоюуланайнь гарахагүйдэ эхэнь шагаана. Басаган хүрьгэн хоёрынь тархяараа хүл, хүлөөрөө тархи хээд, уруугаа харашанхай байбад.

Иимэ байдалла ороһон пенсионер үбгэн хүгшэн хоёр хайшан гэхэб даа, хүүгэдээ хадань тэсэжэ үзэхэ гэлсэнэд. Энэ хэлсээниинь удаан тэсэбэгүй. Бэе бэедээ дадалгүй хоёр айл, ажабайдалые өөр өөрынхеэрээ сэгнэдэг, абари зангаар баран ондоо дүрбэн хүнүүд гэрэй нэгэ хушалта доро даб дээрэ ажаһуужа таарахагүй шэнги байба.

...Хүрьгэнтэн үхибүүтэй болоно. Тэрэнээ хүгшэдтөө орхёод, үдэшэ болотор ерэнэгүй.

Энэ үедэ Люсые хараад, «яагаашье эхэ гээшэб даа» гэжэ һанан һуухаш.

Режиссер В. Азаров комедиие энеэдэтэй, мүн залуушуулай һургаал абамаар болгожо табихадаа, өөрынгөө зорилгые туйлажа шадаа гээшэ ха. Энэ зорилгоёо гансал хүнүүдэй муу талые онсолон тэмдэглэжэ бэелүүлнэ бэшэ, харин ажабайдал соо сэхэ ушардаг бага багахан лутагдалнуудые элишэлэн гүйсэдхэнэ. Геройнуудай дүрэ-зураг ёһото образ болоно.

Табижа байһан проектээ дүүргээд, Люся Игорь хоёр (архитектор мэргэжэлтэй зонууд) амаралтада гараха гэлсэнэ.

«Байзагты, бидэнэр мүнөө амархабди, таанар үхибүүгээ харагты» гээд Королевтон ку эртэ ябашана. Гэртэхинэйнгээ ошоһон хойно Люся үхибүүндээ юумэ эдюулжэ хүсэд шадахагүй хүн байшана. Бусаламгай юумэ хэдэн һаратай үхибүүндэ эдюулхэ гэжэ Люсиин оролдогшонь ямархан ааб? Хэдэн һаратай үхибүүнииншье халуун каша эдихэ дурагүй байна бэшэ гү?

Королевтоной курортһоо бусаһанай һүүлдэ Люся Игорь хоёр үхибүүнтэйгээ ондоо гэртэ зөөжэ ошоно. Энэ сценэ хадаа фильмын зүрилдөөнэй дээдэ шатань болоно.

«Бидэнэр һаруул, дулаан, гоё, юрэдөө дээдэ зэргын гэрнүүдые баринабди. Тиигээд бэе бэеэ хүндэлэлсэжэ, шахардуу сагта тэсэбэри ехэтэй, дарүү түбшэн байжа һураагүй сагтаа тэрэ бариһан гэрнүүдтээ жаргал эдлэхэмнай бэрхэтэй байна. Ехэ болошоод үшөө юундэшье һураагүй үхибүүд байнабди гэжэ таанадайнгаа үгыдэ мэдээбди,—гэжэ Игорь Виноградов ондоо гэртэ зөөхэ дээрээ хөөрэнэ. Геройн элэ үгэнүүд фильмын гол удхые гүйсэд харуулна.

«Дима Гориной карьерэ» гэжэ фильмын гол геройн рольдо наадаһан артист А. Демьяненко Игорнин образые бэрхээр гаргажа шадаа. Ехэ болошоһон аад, үшөөл юумэндэ гүйсэд һураагүй, арюун хонгор сэдьхэлтэй гэжэ Игорние артистын наадахада мэдэнэбди. Артистка Л. Алешникова Люсиин ролие гэмгүй һайнаар гүйсэдхэнэ.

Королевтоной бүлые артистнар Грибов, З. Федорова гэгшэд гүйсэдхэнэ. Ганса басаганаа багаһаань нааша бөөмэйлжэ, эрхээр ехэ болгоһон алдуутайшье һаа, тэрээндээ, мүн хүрьгэндөө һүүлэй һүүлдэ сэдьхэлэй һайханаар дурлажа шадаһан эхэ, эсэгэнэр гэжэ харуулаа.

Операторнууд С. Зайцев, В. Мейбом болон композитор Флярковский гэгшэд энэ фильмын бии бололгодо хубитаяа ехээр оруулһан гэжэ заатагүй тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Мосфильмын табиһан энэ кино хараһан хүн бүхэн ажабайдалдаа хэрэгтэй юумэ ниилээдгүйхэн оложо ошоһон байха.

С. Банзаракцаев.

Һайн даа, сэбэр агаарта сэнгэхэдэ.

И. ДЕНИСОВЭЙ фотоэтюд.

ТААБАРИ

ДҮРБЭН ХООҺОН:

Худал хүүр үндэһэгүй—хооһон,
Хорхогор уулын толгой ногоогүй—хооһон,
Хуурай хомхой модон набшагүй—хооһон.
Худагай оёор загаһагүй—хооһон.

ДҮРБЭН УЛААН:

Жалгада хэбтэһэн үнэгэн улаан,
Жабарта үлеэлгэһэн тэнгэри улаан,
Жаргалта һамганай хасар улаан,
Жанжан малгайн залаа улаан.

(С. Балдаевай суглуулбариһаа).

Хилын саанаһ...

Ганынхид А. И. Микояние амарш...

АККРА, январиин 15. (ТАСС). Ганын Республикын президент Кваме Нкрума Стейтхауздахи байрадань январиин 13-да ерэжэ, СССР-эй Министрнүүдэй Совэдэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо А. И. Микоянда айлшалаа. Удаань Кваме Нкрума, А. И. Микоян Акосомбо шадарай райондо ошоо. Тэндэхи Вольт мүрэн дээрэ гидроэлектростанци бариха бэлэдхэл хэгдэжэ байнхай. Соманья шадар хүдөө ажахын продукт абаха ажал хэдэг хүдэлмэришэдэй бригадада Кваме Нкрума, А. И. Микоян, тэдэнтэй суг ябалсаһан хүнүүд Акосомбо ошохохо замдаа ойро зуура тогтоо.

Удаань айлшад Акосомбо ошохо замаа үргэлжэлүүлээ. Дүтэ шадарай һуурин газарнуудай хүн зон харгын хажуугаар зогсон байгаад, тэдэнние хани халуунаар амаршалдаг байгаа.

Гурбан часай турша соо замдаа ябажа, Нкрума, А. И. Микоян Акосомбо ерэһэн байна. Главна инженер Онвелл түрүүтэй барилгын хүтэлбэрилэгшэд хүндэтэ айлшадые эндэ угтаа. А. И. Микоян баригдахаяа байһан гидротүхеэрэлгын проекттэй һайса танилсаа.

Акосомбын районһоо Нкрума, А. И. Микоян Абуриин район ошожо, тэндэхи ботаническа садые хараа. Замдаа хэдэн удаа зогсожо, какаогай модонуудые хара... Абуриин районой ... зарнуудта ажаһуу... хэдэн зуун эрхэт... халуунаар амарша...

Ботаническа са... найнгаа һүүлээр ... Нкрума, А. И. Ми... бусажа ерээ.

Январиин 14-дэ ... ян Тафо город ош... хи какаогай Бару... научно-шэнжэлэлг... дай хүдэлмэритэй ... Институдай газар... хынь урда тээ об... миссар Карбое, Н... тиин главна вожд... та, институдай дир... Бленкове түрүүт... дай научна хүдэл... А. И. Микояние у... айлшание, тэрэ... ябалсаһан хүнүүд... дай хүдэлмэрилэг... алба хаагшад, Таф... хэдэ мянган хүн з... луунаар амаршала...

А. И. Микоян хо... часай турша соо ... плантацинуудые ха... гай шэнэ сортын ... болгохо, энэ модон... той тэмсэхэ, үтэг... рэглэхэ, какао эл... гуулжа абахын ту... тудай хэжэ байһа... шэнжэлэлгын ху... танилсаа, тэрэшэлэ... гуулха талаар н... кадрнуудай ямара... дэдэг тухай, инсти... дэлмэриин эрхэ б... дэлмэришэд болон ... шадай ажабайдал ... нирхоо.

Ойро зуура ама... һүүлээр А. И. Ми... рээнтэй суг ябалса... Аккрада бусажа ер...

Тафо город ошох... саха бүхы замдань ... болон городуудай ... ган хүн зон агууех... Союзай түлөөлэгшы... наар амаршалдаг б...

Кубын Республикын ниислэл Гаванада, революциин талмай дээрэ үзэг бэшэг мэдэхэгүй хэрэгые усадхаха ябадалда амжалта туйлаһанай түлөө олон хүнэй хабаадалгатай митинг 1961 ондо болоо һэн. Тиигэжэ 1961 ондо 700 гара мянган хүн үзэг бэшэгтэ һургагдаа. Зураг дээрэ: үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадалые усадхалгатай тэмсэгшэд соёл гэгээрэлэй һүлдэ тэмдэг болохо карандаашнуудые бариад байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Хаммаршельд яажа алуулаа һэм

СТОКГОЛЬМ, январиин 13. (ТАСС). Датска журналист Тедди Линдстрем неделидээ нэгэ гарадаг Швециин «Се» журналда Хаммаршельдын үхэһэн тушаа бэшэг толилоо. Агаарта тохёолдоһон аюулһаа боложо Хаммаршельд хосорһон юм. Энэ хадаа гэмтэ хэрэг байгаа гэжэ тэрэ һанамжалба.

Линдстремэй олоһон мэдээнүүдэй ёһоор, Хаммаршельдын һүүгаад Чомбетой уулзахаяа Ндоло ошожо ябаһан самолёт соо Катангын «Сервис Экшен» гэдэг сэрэгэй тагнуулай организациин агент һууһан байгаа. Энэ тагнуулай организаци Чомбын даалгабаряар эмхидхэгдэһэн юм. Самолёдой Ндоло хүрэтэр ниидэн ерэтэрнь тэрэ агентые хэншье обеёроогүй.

00 час 10 минутада самолёт бууха ёһотой байгаа. Тиигээд буухынь хоёр минута урда тээхэнэ обеёроогдоогүй ябаһан 17-дохи хүн тээшэ тэндэ ябагшад анхаралаа табиба. Тэрэ ташуур буу бариад, тэндэ һуужа ябагшадые, самолёдой экипажые айлгаха, һүрдөөхэ һэдэлгэ гаргаа. Тиигэжэ «Сервиз Экшенэй» агент самолёдой эзэниинь болоод ябаа бшуу. Ндолын аэродромтой холбоогоо болюулха гэһэн захиралта пилодто тэрэ үгөө. Самолёдоо буулгахыень хорёод, шэнэ замаар ябаха гээд захирба. Юуб гэхэдэ, Элизаветвильһээ баруун тээшээ 300 миль тухай газарта оршодог Колвези гэдэг Катангын база тээшэ самолёт ниидэхэ ёһотой байгаа ха. Тэндэ энэ нюуса тагнуулшание, самолёт соо ябаһан хүнүүдые хүлеэжэ байба.

Хаммаршельдын харуулшадай хэн бэ даа нэгэн агаарай дээрмэшэнние бариха һэдэлгэ гаргаһан байжа болоо гээд Линдстрем саашань тайлбарилан бэшэнэ. Зүгөөр тэрэ тагнуулшан үрдижэ буудаа. Самолёдой унаһанай һүүлээр олдоһон нэгэ хүнэй бэедэ буугай һомон байгаа.

Лётчик 48 минутын туршада Ндоло дээгүүр тойрожо ниидэ.

Ташуур буугаар тэрэнние айлгаха һүрдөөхэ зорилготой ябаһан хүнние аюулгүй болгохо гэжэ лётчик оролдоһон байгаа ха. Самолёдоо гэнтэ эридээр даб гүүлээд, «17-дохи хүнөө» унагаажа, нүхэдтөө тэрэнние барюулха һаналтай тэрэ байжа болоо. Зүгөөр самолёдынь модонуудай оройе дайраад, газар руу шаашоо.

Хаммаршельдын баригдаад Катангада байлгагдахадань Элизаветвильдэ байрлаһан ООН-эй сэрэгүүд бэеэ тушааха гээд бодомжологдоһон болоно.

Мүнөө Европодо байдаг «Сервиз Экшен» гэдэгтэ хабаатай хүнүүдтэй хөөрэлдөөд байхадаа иимэ тобшолол хэгдэнэ гээд корреспондент мэдээсэнэ.

ООН-эй Генеральна Ассамбл... XVI сесси дахяад хүдэлмэрилж...

НЬЮ-ЙОРК, январиин 15. (ТАСС). ТАСС-эй тусхай корреспондент Н. Туркатенко иигэжэ дамжуулна:

ООН-най Генеральна Ассамблейн XVI сесси 25 үдэрэй турша соо забһарлаһанайнгаа һүүлээр мүнөөдэр дахяад хүдэлмэрилжэ ороо.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн XVI сессиин түрүүшын хахадай үедэ, үнгэрэгшэ жэлэй сентябриин 19-һөө декабриин 20 хүрэтэр доро дурсагдаһан гол шиидхэлэринүүд абтаһан байна: колони оронууд болон арадуудта бэеэ даанхай байдал олгохо тухай ООН-эй Генеральна Ассамблейн XV сесси дээрэ Советскэ Союзай үүсхэлээр баталан абтаһан түүхэтэ декларации һайшаагдаа, Африка ядерна зэбсэггүй нютаг байха ёһотой гэжэ (баруун оронуудай дурагүйлхэбэшье) соносхогдоһон байна; ядерна зэбсэг хэрэглэлгые хорихо гэһэн декларации (баруун оронуудай дахяад дурагүйлхөөшье һаань) баталан абтаа.

Генеральна Ассамблейн хүдэлмэриин хоёрдохи хахадта Анголодохи байдал хаража үзэгдэхэ. Анголодо Португалиин колонизаторнууд национально-сүлөөрэлгын хүдэлөө дарахые оролдоһон хюдалгатадай хэжэ байдаг; Бельгиин «харгалзалга доро» байһан Руанда-Урунди гэжэ нютагай ерээдүй тухай асуудал хэлсэгдэхэ; өөрын захиргаатай болоогүй газар нютагуудтахи байдал тухай мэдээсэлнүүдые абалгада хамаатай асуудалнууд хаража үзэгдэхэ; колони оронууд болон арадуудта бэеэ даанхай байдал олгохо тухай түүхэтэ декларациие бэелүүлхэ асуудалнуудаар ООН-эй комиссиин 17 гэшүүн томилогдохо юм; Кубада эсэргүү зэрхэг түримхэй добтолго хэхэ түсэбүүдые США-гэй правительствын зохёожо байһанһаа уламжалан, уласхоорондын эб найрамдал болон аюулгүй байдалда гай түбэгэй то...

...хёолдоһонто... дуулан Ку... ликын пра... бариһан гох... хаража үзэ...

Тиимэ б... Генеральна ... хаража үзэ... далнууд ха... ализмые ... холбоотой ... болоно. Эдэ ... дые зүбша... үедэ колон... оронууд дах... жэлэгдэхэ, ... даха гэжэ ... дээрэһээ Х... дууд болон ... сиин хоёр... хүдэлмэрие... лэлтэй» бол... гаргана. Эн... Англиин, СШ... лөөлэгшэд ... до гурбан ү... соо зүблөө ... риин 13-да ... тэрэ зүблөө... даа НАТО-... гүрэнүүдэй ... ООН-до ор... кын болон ... нуудай т... дэмжэхыень ... гэһэн эли... гээшэ гэжэ ... доно.

МОЖ-эй гүйсэдкомой сесси нээг...

ГАВАНА, январиин 14. (ТАСС). Журналистнуудай уласхоорондын организациин гүйсэдхэхэ комитедэй сесси үсэгэлдэр эндэ хүдэлмэреэ эхилээ. Азиин, Африкын, Латиин Америкын 35 гаран ороной журналистнуудай организацинуудай түлөөлэгшэд, тэрэ тоодо «Правда» газетын главна редактор П. А. Сатюков түрүүтэй советскэ журналистнуудай делегаци сессиин хүдэлмэридэ хабаадалсана. Дэлхэйн элдэб оронуудһаа ерэһэн ажаглагшад болон айлшад МОЖ-эй гүйсэдкомой сессидэ хабаадалсана. Журналистнуудай уласхоорондын ор... президент ... Эрман сесси... тобшо үгэ х...

Кубын ре... правительств... арадай зүгһ... кын президе... Дортикос се... гадуудые а...

Редакторай орлогшо
С. Б. БАЛЬЖИН...

Манай адрес, телефон...

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул Ленина, 28,
...ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам. редакт... 32-74, ответ. секретаря — 27-37, отделов: партийной ... пропаганды — 24-74, сельского хозяйства и советско... тельства — 47-59, промышленности и транспорта, инф... —35-14, культуры — 34-05, писем и рабселькоров — ... отдел переводов и корректорская — 35-95. бухгалт... 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства культуры Б... АССР.

Н00574. Зак. № 605...